

REPUBLIKA

ROK I | ŁÓDZ, ŚRODA, 27 CZERWCA 1923 r. | NUMER POJEDYŃCZY MK. 1000. | № 168.
REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49. | WYDANIE PORANNE. | GODZINY PRZYJĘĆ REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU
TELEFON 22-14. | REKOPISÓW NIEZAMÓWIONYCH NIE ZWRACA SIĘ

Zwiększenie kredytów dyskontowych dla Łodzi

Rezultaty narad wczorajszych w Warszawie.

Podstawą kredytów jest stopień uruchomienia fabryk.

Tel. wł. — WARSZAWA, 26 czerwca. — W dniu dzisiejszym odbyła się w centrali P. K. K. P. narada delegata przemysłu łódzkiego z dyrektorem Makowieckim, celem ustalenia zasad podwyższenia kredytów dyskontowych. Za podstawę przyjęto ostatnią zrewidowaną listę kredytów. Ustalono, że podwyżka nie może w równej mierze dotyczyć wszystkich fabryk włókienniczych, że względu na rozmaity stopień ich uruchomienia. Jako normalny stopień uruchomienia przyjęto jedną zmianę i według niej ustalono pod-

wyżkę kredytów. Oprócz tej generalnej podwyżki, wyrówny wającej spadek wartości marki, powiększono indywidualnie pewnym pierwszorzędym zakładom kredyty ponad tą przeciętną normę.

Ze strony władz centralnych wyrażono zapatrywanie, iż dalekosięgające kncesje rządu na rzecz przemysłu uzdrowią gruntownie produkcję włókienniczą i stanowią początek nowej ery w rozwoju naszych stosunków gospodarczych.

Endecja forsuje numerus clausus.

Pragnie przeprowadzić ustawę jeszcze przed ferjami letnimi.

Tel. wł. — WARSZAWA, 26 czerwca. — Na wczorajszym posiedzeniu sejmowej komisji oświatowej reprezentant żydów dr. Thon zwrócił się do przewodniczącego komisji z prośbą o przeprowadzenie w komisji trzeciego czytania ustawy o „numerus clausus”. Zaoponował przeciw temu ks. Lutoslowski dowodząc, że ponieważ drugie czytanie przeszło bez żadnych poprawek, przeto trzecie czytanie jest zbędne. Pos. ks. Lutoslowski (Zw. Lud. Nar.) złożył następujący wniosek:

„Uznając trzecie czytanie projektu ustawy, który przeszedł bez poprawek, w drugim czytaniu komisji, zgodnie z ustalonym trybem postanowienia za zbędne komisja postanowiła skreślić z porządku dziennego trzecie czytanie projektu usta-

wy o zmianie art. 85 i 86 ustawy o szkołach akademickich”.

Do wywodów ks. Lutoslowskiego przychyliła się prawica Piast, większością głosów tych ugrupowań wniosek pos. Thona został odrzucony.

Za wnioskiem posła Lutoslowskiego głosowało 14 posłów (prawica i P. S. L.) przeciw (mniejszości, grupa Dąbskiego, Wyzwolenie i PPS.).

Referent projektu ustawy o „numerus clausus” pos. Konopczyński postawił następujący wniosek, aby wobec różnicy zdań co do konieczności trzeciego czytania, kaźdego projektu ustawy zwrócić się do komisji regulaminowej o wyjaśnienie sprawy.

Zdecydowano w celu wyjaśnienia regulaminu odesłać sprawę trzeciego czytania

„numerus clausus” w komisji do komisji regulaminowej.

Tel. wł. — WARSZAWA, 26 czerwca. — Na konwencji seniorów przyukładaniu porządku spraw, które mają być załatwione w sejmie w tym tygodniu poseł Kozicki (Zw. L. N.) zażądał postawienia na porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia sprawy „numerus clausus”. Na to marszałek oświadczył, iż otrzymał zawiadomienie, że kom. oświatowa uznała trzecie czytanie tej ustawy w komisji za zbędne, marszałek nie jest jednak pewien, czy można ustawę bez trzeciego czytania w komisji wnieść na porządek dzienny Sejmu, szczególnie wobec protestu formalnego, jaki zgłosili pp. Lieberman i Moraczewski. Dlatego też p. marszałek oświadczył, że zawezwie kom.

regulaminową do wydania opinii w tej sprawie, dając jej na to termin jednotygodniowy.

Wobec tego p. Kozicki i Dubanowicz prosili marszałka, aby skrócił ten termin ponieważ uchwalenie „numerus clausus” przed przerwą letnią jest niezbędne.

P.
PRZECIW NUMERUS CLAUSUS.
Z Londynu donoszą:
Londyński „Board of Deputies” zwrócił się do Ligi narodów z memorandum, w którym protestuje przeciw zaprowadzeniu w niektórych krajach „numerus clausus”. Memorandum powyższe nakazuje, iż bezprawne jest zaprowadzenie „numerus clausus” i to w dodatku jeszcze w tych krajach, które podpisały traktat o mniejszościach narodowych.

SPRAWY POLITYKI POLSKIEJ.

SEJM SKOŃCZY SIĘ W TYM TYGODNIU.

Donoszą nam z Warszawy:
Odbyło się posiedzenie konwentu senatorów. Na konwencji zdecydowano, że posiedzenia Sejmu skończą się w tygodniu bieżącym. 23 lipca odbędzie się parolnowa dyskusja budżetowa, poczem dalszy ciąg ferji.

ODZNACZENIA.

Wczoraj nadane zostały odznaczenia następującym osobom ze świata pisarskiego i dziennikarskiego:

Krzyż komandorski gwiazdy rumuńskiej: pp. sen. Bolesław Koskowski, pos. Stanisław Kozicki i poseł Stanisław Stroński.

Krzyż komandorski korony rumuńskiej: pp. pos. Holeska, pos. An. Sadzewicz, Lud. Fryze, Wit. Giełżyński, Ign. Rosner, Zd. Dębicki, A. Beaupre i K. Srokowski.

Krzyż oficerski gwiazdy rumuńskiej: pp.: Bazylewski, Ehrenberg, Jampolski, Laskownicki, Wit. Noskowski i Zyg. Wasilewski.

Krzyż oficerski korony rumuńskiej: Stan. Lam, Kornel Makuszyński, Jerzy Plewiński i Stefan Krzywoszewski.

Poza tem z biura prasowego min. spr. zagranicznych p. Józef Wasowski otrzy-

mał krzyż komandorski gwiazdy rumuńskiej, p. Leon Klimecki krzyż komandorski korony rumuńskiej i p. Zygmunt Żelisławski krzyż oficerski korony rumuńskiej.

UBEZPIECZENIA PRACOWNIKÓW.

Wczoraj sejmowa komisja ochrony pracy przyjęła w drugim artykule od 9 do 13 projektu ustawy o rozciągnięciu ustawy o ubezpieczeniu robotników obowiązującej w b. zaborze austriackim na obszar b. Kon gresówki.

Przyjęto poprawkę, w myśl której robotnicy rolni podlegać będą ubezpieczeniu. Następnie przyjęto wniosek wzywający rząd do przedłożenia projektu ustawy o umowach pracy urzędników prywatnych i pomocników handlowych.

GEN. SOSNKOWSKI NASTĘPCĄ MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO.

Po wyjeździe rumuńskiej pary królewskiej, pod przewodnictwem p. prezydenta Rzeczypospolitej odbędzie się posiedzenie rady wojennej, na którym mianowany zostanie, na miejsce ustępującego marszałka Piłsudskiego, przewodniczący Ścisłej Rady Wojennej.

W sferach wojskowych, jako ewentualnego kandydata na to stanowisko wymieniają gen. Kazimierza Sosnkowskiego.

POLITYKA GDAŃSKA.

AW. — GDAŃSK, 26 czerwca — Połączenie grupy komunistów Rahma z socjalistami większości jest faktem prawie dokonanym. Partja komunistów przestaje wobec tego istnieć na terenie Gdańska. Również w ołnie partji niemieckiej „Deutsche Partei”, daje się zauważyć ciążenie odśrodkowe.

Przewidziany jest podział na 2 odłamy z których jeden zajmie stanowisko bardziej

nacjonalistyczne, drugi zaś stworzy nową partję centrową z senatorem Jevelowym na czele. Również i centrowcy przeżywają kryzys, gdy wyborcy senatora Zihna nie są zadowoleni z jego polityki. I prawdopodobnie Zihn pozostanie z garstką zwolenników swych — nacjonalistów — podczas gdy pozostała część partji utworzy grupę o polityce w duchu obywatelskim.

Królestwo rumuńscy w Warszawie.

Tel. wł. — WARSZAWA, 26 czerwca — Dziś o g. 10 r. odbyły się na poligonie rembertowskim wielkie manewry wojskowe.

Na ćwiczeniach była obecna rumuńska para królewska, prezydent Rzplitej, Marszałek Piłsudski, misje wojskowe i attache's wojskowi państw obcych, generał, korpus oficerski polskiego sztabu generalnego, przedstawiciele ciał ustawodawczych, rządu i prasa.

O godz. 9 r. królestwo rumuńscy udali się z prezydentem Rzeczypospolitej i gen. Rozwadowskim pociągiem do st. Wesołej.

Manewry prowadzone obustronnie przez pułk. Burhardta i pułk. Dreszera, rozwinęły się szeroko na falistym terenie widocznym z ustawionej na miejscu na wzgórzu wysokiej trybunie.

Po przygotowaniu artyleryjskim to gnu piechoty, rozpoczął się atak kawaleryjski, której akcją kierowały eskadry lotnicze, krążące nad polem walki.

Po dwugodzinnej walce oddziały zeszły z pola, na odgłos trąbek sygnałowych, poczem gen. Rozwadowski i główny sędzia manewrów gen. Serda-Teodor ski, omówili wobec króla sronę taktyczną przeprowadzonych ćwiczeń.

Para Królewska, gen. Szeptycki, gen. Haller, generałowa Sosnkowska, b. min. Skrzyński, świta i cały sztab przybyli konno, przyczem Królowa przez cały czas trwania manewrów objeżdżała operujące na polach oddziały.

Po ćwiczeniach odbył się popis wzorowej jazdy, t. zw. „karuzel” szkoły podoficerskiej i p. szwoleżerów.

Popis ten wypadł świetnie. Następnie odbyła się defilada oddziałów kawalerji i artylerji konnej, pędzących przed trybuną królewską cwałem.

Defilada wywarła na gościach silne wrażenie.

Z Rembertowa para królewska i prezydent Rzplitej udali się ze świtą do pobliskiego Sulejówka, gdzie ich przyjmował gościnnie marszałek Józef Piłsudski.

PAT. — WARSZAWA, 26 czerwca — Przemówienie króla Rumunii, wygłoszone w dniu wczorajszym w czasie uroczystego przyjęcia pary królewskiej na ratuszu, w odpowiedzi na przemówienie prezesa rady miejskiej, senatora Ballińskiego brzmiało:

„Panie Prezeso, Królowa i ja dziękujemy panu serdecznie za gorące uczucia, jakimi dał pan wyraz w imieniu rady miejskiej oraz ludności miasta Warszawy, witając nas w waszej wspaniałej stolicy: Zjawiliśmy się dziś pośród was z radością oraz z pragnieniem dania dowodów istotnej sympatji. Jaka królowa i ja odczuwamy dla wielkich zalet wszystkich warsiw mieszkańców waszej stolicy, oraz dowodu naszej głębokiej wdzięczności za bardzo serdeczne przyjęcie, jakie nam tutaj zgotowano, i którego cenne wspomnienie zachowamy zawsze w pamięci. Proszę pana, panie prezeso, abyś był wobec wszystkich tłumaczeń naszej szczerzej wdzięczności. Cierpienia i bóle jakie zmienne koleje losów w przeszłości stworzyły dla mecenuskiej Polski, znaj dowaty w Rumunii jaknajwyższe echo sympatji. Jednak węzły, łączące Rumunię i Polskę są dyktowane nie tylko naszą tradycyjną przyjaźnią, lecz są również wynikiem interesów obu państw, które czas będzie mógł tylko umocnić, z największym dla nich pożytkiem.

Jestem również przekonany że węzły naszej przyjaźni przyczynia się potężnie do rozwoju naszych stosunków ekonomicznych. Powodowani tymi uczuciami, składam najgorętsze życzenia pomysłności dla sławnej Polski, oraz dla wszystkich mieszkańców jej pięknej stolicy. Niech żyje Polska, niech żyje stolica Polski.

Sejm obradował wczoraj nad amnestją

Wykluczono od amnestji szpiegów, komunistów i paskarzy.

Dość obelg i wyzwisk w Sejmie, dość oszczerstw i cynizmu w prasie!

PAT. — WARSZAWA, 26 czerwca — Na wczorajszym posiedzeniu sejmu w imieniu komisji prawniczej pos. Bitner Ch. D. przedstawił sprawozdanie jej o projekcie rządowym ustawy amnestyjnej z powodu ustalenia granic Rzplitej.

USTAWA AMNESTYJNA.

Projekt ten, wniesiony przez rząd p. Sikorskiego, został uznany za zbyt wąski i specjalnie wybrana podkomisja miała go rozszerzyć. Nowy rząd zasadniczo zgodził się cofnąć projekt poprzedni i stanął na stanowisku projektu podkomisji, który też komisja przyjęła. Mówca wyłuszcza motywy polityczne, które każą wykluczać od amnestji pewne kategorie przestępstw. Naród polski ciesząc się z uznania granic, pragnął okazać swoją sympatię wszystkim narodowościom, zamieszkującym Rzeczpospolitą, lecz nie można zapominać o bezpieczeństwie państwa, bo wtedy akt bezgranicznej miłości stałby się łatwym aktem bezgranicznej naiwności i nierozwagi. Wykluczono więc wszystkich szpiegów i zdrajców, którzy porozumiewali się z obcymi państwami, chcąc oderwać części terytorium Rzplitej. Są to ci którzy poznali już ścieżki zdrady i wiedzą jak porozumiewać się z agendami państw obcych, którzy umieją gromadzić broń, materiały wybuchowe, wydawać plany polskiego sztabu generalnego i tajemnice wojskowe. Położenie międzynarodowe, a położenie Polski w szczególności, nie jest takie, by można wszystkich wypuścić z więzień, bez narażenia się na kolizje wewnętrzne i zewnętrzne. Dalej nie może amnestja obejmować przestępstw popełnionych z pobudek narodowościowych, lecz połączonych z przestępstwami pospolitelnymi, pozbawieniem życia, ciężkim uszkodzeniem ciała, zdrowia lub cudzej własności w większych rozmiarach lub okolicznościach szczególnie niebezpiecznych. Są to akty sabotażu i terronu w Małopolsce wschodniej, popełnione na ludności cywilnej, nie na polu bitwy, lecz w walce z bezbronną ludnością cywilną. Nie tylko prawo moralne, lecz i prawo międzynarodowe zalicza te czyny do szczególnie hańbiących. Wniosek pos. Podhorszkiego o zupełne przebaczenie tych czynów musiała komisja odrzucić. Co do przestępców, którzy znajdują się za gra-

nicami kraju, a popełnili zbrodnie względem państwa, nie uważała komisja za możliwe dać im amnestję bez zastoso-

DLACZEGO USTAWA WYKLUCZA KOMUNISTÓW.

Co do przestępstw z pobudek ideowych, to komisja uważa za możliwe do darowania w przestępstwach które plynęły z pobudek politycznych, religijnych społecznych, społeczno-gospodarczych. Wykluczyła jednak zupełnie komunistów do których Polska może stosować zasadę sprawiedliwości.

Dwoma argumentami kierowała się komisja: 1. komunizm jako teoria propagowana, przez ludzi chorych na paraliż postępowy w obecnej swej formie zagraża podstawom cywilizacji i ludzkości i sprzeczy się z zasadami humanitarności. Jest to teoria ludzi niepoctych, którzy jednak przez swój fanatyzm wpływają na umysły ciemnych mas i mogą do prowadzić do tragicznych zaburzeń. 2. Wszelkie pobbżanie dla komunistów coraz bardziej ich tylko rozzuchwala, czego dowodem jest to, co się działo po ustawie o wymianie więźniów, która nam w rezultacie zaszkodziła. Dąbał znalazł się na wolności, a ks. Butkiewicz został zamordowany, biskup Cieplak w kaźni. W tych warunkach tylko radykalne tępienie szkodliwego chwastu może uchronić cywilizację od katastrofy i zwyciężyć tych, którzy gloryfikują Judasza. Dlatego to komisja odrzuciła wniosek pos. Liebermana, by komunistom udzielono amnestji w granicach ustawy. Następnie komisja przyjęła wniosek o wykluczenie z pod amnestji fałszywych dobieńców wobec państw obcych.

Komisja zastosowała w szerokiej mierze amnestję do przestępstw wojskowych, uważając, że uznanie granic zawdzięcza się głównie wojsku. Wyłączono tylko dezercję oraz czynne targnięcie się na zwierzcznika.

Z innych wniosków komisja nie zgodziła się również na wniosek Hartgłasa o darowanie kar za przestępstwa zmieniające do podniesienia cen lub inne, związane z lichwą wojenną.

PODKŁAD IDEOWY USTAWY AMNESTYJNEJ.

Ustawa ta daje wyraz pragnieniom wszystkich uczciwych posłów, aby w Polsce walki polityczne przestały robić przestępców. Dość mam tych obelg i wyzwisk które niestety padają i w tej izbie. Zniechęci, oszczerstwa, ludzenia i cynizm, który jak parszywe robactwo przelewa się i planują na stronnicach prasy naszej dość walk bratobójczych i aktów gwałtu.

MOWA POS. LIEBERMANA.

Pos. Lieberman zaznaczył na wstępie że w komisji wyrażono zdanie, iż w Polsce zbyt często zdarzają się amnestje i że to zakłóca porządek prawny. Mówca do wodzi, że pogląd taki jest mylny. Właściwym celem tej amnestji, przyznanej z okazji ustalenia granic wschodnich Polski, jest zbudowanie mostu dożgodnego współżycia narodu polskiego z mniejszościami na kresach wschodnich. Dlatego znacznie obniża wartość amnestji, fakt, że wyłączone są działania polityczne przedstawicieli mniejszości narodowych, których dopatrzono się szkody dla państwa polskiego i działania na rzecz obcego państwa. Dlatego zgłaszam wniosek, aby w art. 6 wyłączono: „działania na szkodę państwa w porozumieniu z obcym państwem, jeżeli wyplwają z pobudek narodowościowych”.

Drugim ciemnym punktem jest to, że nie poddano amnestji przestępców politycznych podlegającym ustawom o komunizmie. Rozumiem, że panowie chcą tępić komunizm. I my, polacy socjaliści, znajdujemy się w zaciekłej walce z obłędem komunistycznym i czujemy to, jak niegodziwą bronią walczą z nami komuniści. Ale to nie zwalnia nas od obowiązku etycznego. Naszym żądaniem jest otwarcie więzień dla wszystkich przestępców. (Śmiech na prawicy) dla tych, którzy wpadli w konflikt z naszym prawodawstwem z miłości dla swego narodu. (hucznym brawa na lewicy).

DALSZY CIĄG DYSKUSJI.

Pos. Podhorszki dowodzi, że ustawa amnestyjna wyłącza ukraińców walczących o swą wolność i uniemożliwia im powrót do kraju.

Pos. Taraszkiewicz oświadcza, że amnestja nie jest wcale tem, co głosi jej nazwa. Dla Białorusinów w tym projekcie niema amnestji. Nie prosimy o łaskę lecz o zapewnienie, w interesie obu stron. Mówca będzie głosować za poprawką pos. Liebermana.

Pos. Królikowski wywodzi, że amnestja nie jest aktem łaski wobec przestępców kryminalnych, a temsamem nie jest aktem łaski wobec win politycznych.

Pos. Prilucki proponuje, aby amnestja obejmowała kary za tajne gorzelnictwo które spowodowane było needzą.

Pos. ks. Lutoslowski: Nie wiem w jakim celu rząd poprzedni zaproponował tę amnestję. Mam wrażenie, że jest to nieporozumienie. Amnestja pochodzi z czasów walk rządów absolutystycznych z uciśnionymi, kiedy przyznano ją przestępców. Dziś w społeczeństwie demokratycznym jest z tego tytułu nie do pomyslenia. Amnestja dla ludzi, którzy naruszyli prawa ludzkości i nie schodzili z tej drogi, ale ją gloryfikowali, byłoby urąganiem sprawiedliwości. Na jednym punkcie większość polska przejechała się nie da, t.j. napunkcie komunizmu. Komuniści uważa nie za przedstawicieli idei, mających prawo obywatelstwa, lecz za pospolitych zbrodniarzy. Nie uważam za narodowościowe ruchy komunistyczne pod przykrywką białoruską czy ukraińską. Uważamy ustawę za zbyt szkodliwą, nieodpowiednią w tym momencie i musimy dbać, by nie sprowadziła na państwo krzywdy.

Pos. Rudziński oświadcza, że akt amnestji niema znaczenia łaski, ale jest wyrazem radości narodu polskiego osiągnięto go celu. Dążenie narodowości dla uzyskania niepodległości są dla nas zupełnie zrozumiałe, gdyż w przeciwnym razie musielibyśmy potępić i nasze walki o niepodległość. Mówca proponuje poprawkę ks. Lutoslowskiego nie przyjmować.

Na tem obrady przerwano. Następne posiedzenie jutro we środę o godz. 3 po południu.

Czesi przeciw Polsce.

Próbki odpowiedzi na zaloty p. Seydy.

PRAGA, 26 czerwca — Budzenie wrogości nastroju przeciw Polsce trwa w dalszym ciągu i idzie w kół, zbliżonych do sfer rządzących, które widocznie uważają, że obecnie można sobie z Polską na wszystko pozwolić. „Narodni Listy”, organ p. Kramarza omawia sprawę mniejszości polskich na Śląsku Cieszyńskim w tonie zbliżonym do zuchwałych ataków „Ceskiego Słowa” i oświadcza, że czesi uleczyli się z dotychczasowych iluzji w stosunku do polaków i że Polska otrzyma taką odpowiedź na jaką zasługuje.

KOSZYCE, 26 czerwca — Wygłosił tu mowę polityczną dr. Kramarz, zajmując się Jaworzyną i stosunkami z Polską. O-

świadczył, że polacy otrzymali o wiele więcej, aniżeli kiedykolwiek spodziewali się otrzymać. Dziś po rozdwojeniu swych silnych i mocnych sąsiadów chcą i nam zabrać kawał ziemi. Mamy pozbyć się na ich rzecz Jaworzyny. Nie myślą ani na chwilę o tem, że będą musieli zdać rachunki za swe przestępstwa Niemcom i Rosji. Tylko w ten sposób można zrozumieć ich pomysł, że ofiarują nam swą przyjaźń za cenę Jaworzyny. Zapominają jednak o tem, że przyjaźń ich nie przyniosłaby nam żadnych korzyści, ponieważ, przy ich poparciu, nie mogą twierdzić, byśmy mogli najspokojniej spać...

Przeciw obcokrajowcom w Polsce.

Endecja żąda wprowadzenia systemu paszportowego i meldunkowego.

PRZECIW OBCOKRAJOWCOM W POLSCE.

Na posiedzeniu komisji administracyjnej sejmu pos. Ilski referował wczoraj dwa wnioski. Pierwszy w sprawie zamknięcia zabezpieczenia granicy wschodniej i 2-gi nielegalnym przebywaniu w Polsce wyśchodźców, głównie żydów. W dyskusji pba wnioski przyjęło w tym duchu, że wzywa się rząd do zamknięcia granicy oraz rejestracji tych obcokrajowców, którzy znajdują się na terytorjum Polski. Przyjęto również wniosek pos. Kozłowskiego ZLN., wzywający rząd do wygotowania projektu o obowiązkowym meldowaniu i dowodach osobistych. Następnie przyjęto wniosek pos. Gruenbauma wzywający rząd, aby przychylnie traktował osoby wagnące korzystać z prawa azylu w Pol-

sce. Bardzo ożywioną dyskusję wywołał wniosek pos. Gruenbauma i Szifera, wzywający rząd, aby opracował regulamin tranzytu emigrantów przez Polskę. Wniosek ten upadł.

POLSKA I RUMUNJA.

PAT. z WARSZAWA, 26 czerwca — W wyniku konferencji politycznej, między min. spr. zagranicznych Polski i Rumunii, która odbyła się we wtorek, dnia 26 b. m. po południu w gmachu ministerstwa spr. zagr., ogłoszony został komunikat urzędowy następującej treści:

„Polski min. spr. zagr. p. Seyda i rumuński min. spr. zagr. p. Duca rozpatrywali ogólną sytuację w Europie jak również zagadnienia szczególnie interesujące oba państwa i stwierdzili, że we wszystkich punktach naizupełniejszą zgodę”.

Ustawa o ochronie lokatorów.

Debata w sejmowej komisji prawniczej.

P. A. T. i. w. n. donosi: Sejmowa komisja prawnicza obradowała w dalszym ciągu nad projektem ustawy o ochronie lokatorów. Przedstawiciel min. pr. i op. społecznej dał wyjaśnienie według którego zarobki robotnicze wynoszą obecnie około 35 do 85 proc. zarobków przedwojennych. Na mieszkanie przed wojną odpadało z zarobku miesięcznie 21 proc. Według obecnej ustawy odpada za ledwie 2 proc. miesięcznie na komorne. Gdyby przyjęto nowy projekt ustawy, procent podniósłby się do 5. Przedstawiciel ministerstwa skar. wykazywał, że płace urzędników państw. wyrosną od 15 do 56 proc. płacy przedwojennej i oświadczył, że rząd liczy się z tem, że będzie zmuszony po wejściu w życie nowej ustawy o ochronie lokatorów znacznie podnieść pensje urzędników.

W dyskusji jaka się wywiązała przemawiali pos. Pużak, Popiel, Bitner i Sommerstein. Wszyscy stwierdzili, że optymistyczne dąpatrywania przedstawiciela min.

pr. i op. sp. nie wytrzymuje krytyki, tembardziej, że statystyka jego opiera się na stosunkach warszawskich. Położenie robotników w prowincji jest gorsze. Również wszyscy mówcy oświadczyli się przeciw złotemu polskiemu, jako podstawie dla obliczenia komornego, mimo że przedstawiciel min. skarbu energicznie obstawa przy wprowadzeniu złotego polskiego do ustawy o ochronie lokatorów. W wyniku dyskusji postanowiono, aby rozdział traktujący o wysokości komornego przekazać do załatwienia podkomisji. Podkomisja ta zwróci się do rządu o dostarczenie jej danych, dotyczących zarobków robotników i plac urzędników. Uchwalono również zwrócić się do komisji skarbowej z prośbą o wydelegowanie 5 członków do tej podkomisji dla wspólnego omówienia, czy złoty polski przez wprowadzenie go jako waluty polskiej może być stosowany w ustawie o ochronie lokatorów.

-MIERC KLARY ZETKIN.

AW. — BERLIN, 26 czerwca — Znana komunistka niemiecka Klara Zetkin, która brała udział w obradach międzynarodowej egzekutywy komunistycznej w Moskwie — zmarła.

KONCENTRACJA WOJSK BOLSZEWICKICH.

PAT. — PARYŻ, 26 czerwca — „Chicago Tribune” donosi z Londynu, że sekretarz stanu dla spraw zagranicznych Mac Neill w odpowiedzi na interpelację oświad-

czył, iż otrzymał sprawozdanie o koncentracji wojsk sowieckich w Bucharze i na granicy Afganistanu. Na inną interpelację odpowiedzią premier Balwin, że rząd nie zamierza odstąpić zachodnio-indyjskiej kolonii Stanom Zjednoczonym tytułem zapłaty długów wojennych.

OKUPACJA ZAKŁADÓW KRUPPA.

PAT. — ESSEN, 26 czerwca — Władze sojusznicze zajęły bez wypadku składnię węgla w fabryce Kruppa.

Tytuły rodowe w Polsce.

Konstytucja Rzeczypospolitej polskiej dla tem dosadniejszego zadokumentowania ustroju demokratycznego państwa, zniósła używanie tytułów rodowych.

Niemą to wszakże oznaczać, ażeby ustawa miała na celu odebranie komusь wyższe tytuły polskich praw, jakie już uzyskał od swoich poprzednich panujących. W brzmieniu konstytucji z roku 1921, pod tym względem dla państwa naszego nie znalazło się nic nowego z uwagi, że żadna konstytucja pierwszej Rzeczypospolitej na tytuły rodowe nie zezwalała.

W dawnej Polsce rycerskiej, gdy szlachcie na zagrodzie był równy wojewódzie, wywyższanie zapomocą tytułu jednego rodu nad inny poprostu nie mogło być cierpiane. Z tego powodu żaden z królów polskich nie wydał ani też nie miał prawa wydać dyplomu na tytuł żadnemu ze swoich obywateli. Zgadniają się na to wszyscy najpoważniejsi badacze i znawcy dziejów naszych a pomiędzy nimi znakomity historyk Julian Bartoszewicz, w rozprawie swojej p. t. „Tytuły w Polsce”, twierdził, iż tytułów rodowych w Polsce nigdy nie było.

W epoce po Bolesławie Krzywoustym istniały wprawdzie w aktach i nadaniach określenie *comites* i *barones*, lecz oznaczały one urząd dworski przywiązany do osoby i na potomków nie przechodziły. Wszelkie starania ówczesnych rodów magnackich o uczynienie powyższych tytułów dziedzicznymi, rozbiły się zawsze o twarde i nieustępliwe prawa konstytucyjne. Nawet zwycięzca z pod Grunwaldu, Władysław Jagiełło, pragnący swemu synowi urodzonemu z Elżbiety Granowskiej

nadać tytuł hrabięgo, nie mógł tego dopiąć. Jego żądaniom oparł się kanclerz Wojciech Jastrzębiec z uwagi, iż byłoby to przeciwko prawom narodu.

Począwszy od połowy XV wieku zaczęły przenikać do Polski z zagranicy tytuły hrabiowskie. Tamę temu położył manifest króla Michała Korybuta. Za używanie tytułów książęcych i hrabiowskich groził infamją, nawet wydaleniem z kraju.

August II, widząc czego magnatom potrzebna i chcąc ich zjednać dla siebie, wielu z nich obdarzył tytułami cudzoziemskimi, które w szlaku w Polsce nie miały prawnego znaczenia.

Po pierwszym rozbirozie kraju, monarchowie państw zaborczych w zamian za skasowanie na obszarach zagrabionych zyskownych starostw, województw, kasztelanij i t. d. rozdawali poszkodowanym magnatom tytuły, które ich nie nie kosztowały. Z tą chwilą wśród polaków powstała masa godności hrabiowskich, baronowskich, książęcych i t. p. Zarazem mnożyły się hrabiostwa t. zw. papieskie.

Manja tytułów nie przestaje przesładować również dzisiejszej generacji. Wiele osób korzystając z łatwości obecnej zmiany nazwisk, wyrabia sobie nowe z rozmaitemi przydomkami, zawołaniami t. p.

Wychodzący od półtora wieku z góra, słynny „Almanach Gotajski” wśród tysięcy utytułowanych rodów na świecie, wymienia tylko 5 nazwisk książęcych rdzennie polskich i 8 pochodzenia litewskiego. Poza tem a ta innych tytułów w Polsce nie u-

Angielska polityka mieszkaniowa.

Katastrofalny brak mieszkań daje się odczuwać nie tylko u nas, lecz prawie w całej Europie.

W Anglii szczególnie skrupulatnie badają i starają się usunąć przyczyny obecnego głodu mieszkaniowego. Rząd angielski podobnie jak i u nas zmuszony był w drodze ustawodawczej przeprowadzić ochronę lokatorów.

Obecnie w sprawie ochrony lokatorów wywiązała się bardzo żywa dyskusja na łamach prasy i niektórzy świadczą, iż ochronie lokatorów należy przypisać zmniejszenie się ruchu budowlanego i to daje im asumpt do żądania od rządu, by zmienił swą obecną politykę mieszkaniową.

Rząd angielski pod naporem opinii zmuszony był powołać specjalną komisję dla zbadania obecnego stanu kryzysu mieszkaniowego i wniosków do parlamentu nowy projekt rozbudowy miast.

Choć ogólnie w Anglii daża do powrotu do normalnych przedwojennych stosunków mieszkaniowych, to jednak nie myślą o zupełnem zniesieniu ochrony lokatorów.

Dażąc do powyższego celu, minister zdrowia publicznego proponuje zniesienie ochrony lokatorów od wolnych.

Kontrola mieszkań ma być zniesiona w roku 1925. Następnie w ciągu 5 lat ma obowiązywać ograniczona ochrona lokatorów. Rząd angielski jest zdania, iż w ciągu powyższego czasu nastąpi rozbudowa miast i tym samym zostanie usunięty głód mieszkaniowy.

W każdym bądź razie nawet po powyższym okresie, gdy ochrona lokatorów będzie zniesiona, rząd angielski stał na stanowisku, iż sądom przysługiwać powinno prawo karania za nadmierne żądania komornego.

Przeciwko zaprowadzeniu jakichkolwiek zmian w obecnej ustawie o ochronie lokatorów występuje bardzo ostro Labour Party.

Najbliższa debata w sprawie mieszkaniowej w parlamencie angielskim przedstawiała się bardzo interesująco choćby z tego powodu, iż natrafił na silną opozycję niektórych grup parlamentarnych.

Derwisze.

I. — Ja haak (prawda) wykrzyknął derwisz i wszedł do sklepu w jednym z ludzich miast Persji, gdzie byłem zajęty w roku 19...

— Ja haak! — powtórzył i usiadł na dywanie obok pieca, wyciągając zbieżnięte ręce do rozgrzanego kominka. Ja zaś powstałem, zbliżyłem się do niego, wyjąłem papierosnicę i poczęstowałem go cyta-rem. Zapalił i rozsiadł się jeszcze wygodniej w pobliżu drzwi.

W chwilach wolnych od zajęć rozmarłem chętnie z derwiszami; także i innym razem zacząłem go pytać:

— Powiedz mi, derwiszu, co oczyszczysz na świecie jest dla ciebie najświętszym?

— Haak! — wykrzyknął derwisz.

— Prawda! — powtórzyłem — oto przedmiot czci derwisza, jego hasło, które szanuje, i które stało się dlań świętością i wyszystkiem...

— Prawda — rzekłem do derwisza. Podobnie jak ty i ja, także wielu innych ludzi czci prawdę. Musimy ją szanować i kochać ją.

— Tak jest, słusznie — powiedział derwisz. — ty, ja i tysiące innych ludzi czci prawdę i zawsze o niej wspominają, jednakże każdy osobnik pojmuje ją inaczej. A kto z nich ma słusność, to bardzo wielkie pytanie.

— Dobrze — odrzekłem — lecz na czem polega różnica między prawdą, którą czcisz ty, a prawdą, którą czcisz ja?

— Na tem, że to wszystko, co dla ciebie jest prawdą, dla mnie jest stanowczym kłamstwem — odpowiedział derwisz i dodał:

— Odpowiedz mi na jedno pytanie: Kiedy ludzkosć nie miała jeszcze wyobrażenia o kulturze ani o wiedzy, i żyła dziko, wtedy pojawiło się na świecie dwóch ludzi sławnych, obdarowanych wielkimi

zdolnościami. Jeden z nich wynalazł alkohol — drugi wymyślił pieniądze.

— Powiedz mi, proszę, którego z tych dwóch utalentowanych ludzi więcej szanujesz i do którego czujesz większą sympatię?

— Do żadnego — odpowiedziałem po krótkim namyśle.

— To tylko tak mówisz, lecz jak jest rzeczywistość? — rzekł z uśmiechem derwisz i, spoglądając w głąb drugiego pokoju, gdzie dwóch naszych służących li czyło pieniądze, powstał z krzesła, wziął do ręki jedną monetę, pożegnał mnie i wyszedł. Przechodząc przez próg, wykrzyknął jeszcze raz głośno i przeciągłe swoje: Ja haak! — i zniknął.

II. Uplynieło dni kilka. Zamyślony siedziałem sam na progu, gdy nagle usłyszałem znowu słowo: „Ja haak!” Spojrzałem w stronę, skąd głos dochodził i zobaczyłem tego samego derwisza. Zbliżył się do drzwi; otworzył je i wszedł. Poczęstowałem go cygarem i rozpocząłem zwyczajną pogawędkę. Aby jednak zatrzymać tym razem derwisza na czas dłuższy, poleciłem służącemu, by podał mu filiżankę herbacianą. Przy herbacie rozmawiając o różnych rzeczach, zapytałem go:

— Powiedz mi, proszę, derwiszu, dlaczego się nie żenisz? Czy nie lubisz kobiet?

— Derwisz postawił na podłodze wypróchnioną filiżankę, podniósł głowę i odpowiedział mi w języku perskim:

— Lubię pieśni i kocham pięknego słowika, lecz nie zamkniętego w pokojowej klatce, kiedy tęskni i żalosnie śpiewa.

— Kocham go wolnego w lesie, wczesnym rankiem w ogrodzie, — kocham go latającego dowolnie po płaszczyźnie śpiewającego słodko ćwierkającym głosem.

— Kocham, o tak kocham kobiety, i nie zamknięte w pokoju. Nie noszę w życiu ich kajdanami wymyślonego

ROBOTNICY POLSCY W ALZACJI I LOTARYNGJI.

Ludność polska w Alzacji, Lotaryngji i 4 departamentach Francji, należących do zakresu konsulat polskiego w Strassburgu, wynosi około 12,000 w tej liczbie około 10,000 robotników, przeważnie stałe zamieszkujących kraj tutejszy. Utworzono tu nie mniej, nie więcej, jak 27 stowarzyszeń polskich, liczących po kilkudziesięciu do stu lub nieco więcej członków. Największe stowarzyszenia są: Stowarzyszenie górników św. Barbary i Sokół.

Główne tereny zamieszkania Polaków stanowią miejscowości górnicze: Merlenbach—Freyming i Kreuznach oraz miejscowość metalurgiczna Nilvange—Kuintenge (Thionville) pod Metzem. Na czele komitetu towarzystw miejscowych w Merlenbach stoi górnik, Marcin Olszek. Z inicjatywy p. konsula perezińskiego, energicznego działacza społecznego, który podczas wojny jeszcze wydał wspólnie z p. Gąsiorowskim znakomite informujące o naszym kraju czasopismo „Polagne” w Paryżu, powstał tu w dniu 13 maja r. b. związek wszystkich towarzystw polskich wschodniej Francji. O postępie organizacji daje pojęcie fakt, iż przed trzema laty nie było tu ani jednego stowarzyszenia polskiego.

DOKĄD WJĘDZA ELEGANCKI PARYŻ.

Elegancki Paryż wynalazł sobie nowe miasto wycieczkowe — mianowicie Fez w Maroku. Popularność swoją zawdzięcza Fez marszałkowi Liauteyowi, który przed 10 laty otrzymał rozkaz rządu francuskiego aby tam zaprowadził porządek, co się mu faktycznie udało. Z Fezu stało się cywilizowane popularne miasto. Tytułczy przed 10 laty powitali marszałka Liauteya strzałami karabinowymi, a kiedy odejść z Fezu, wręczyli mu na pożegnanie kwiaty i upominek. Dzięki marszałkowi Liauteyowi, rząd francuski przy pomocy obywateli ofiar zdziałał bardzo wiele dla Maroka i dla Fezu. Obecnie marszałek ten zachorował na nerki i leży w Vichy, natomiast do Fezu jedzie cały elegancki świat paryski na wycieczkę. W Fezie wybudowano wspaniałe hotele, zarówno teatry, kabarety, danżki wschodnie. Z Tu luzy do Casablanki można jechać samochodem za 850 fr. W najbliższym czasie będzie Fez połączony z Paryżem zapomocą stacji radiotelegraficznej, która rozciągnąć się będzie także a Timbaktu. A może wkrótce także będą samoloty z Paryża do Timbaktu.

TELEFO BEZ DRUTU.

Berlińskie towarzystwo telefonów p. n. „Hui” przeprowadziło w obecności reprezentantów rządu pierwsze próby telefonowania aparatami bez drutu w pociągu biegnącym Berlina do Hamburga.

Badający w podróży ministrowie rozmawiali z bieżącego pociągu z niemiec-

kim prezesem ministrów, ministrem skarbu i innymi osobami będącymi w Berlinie.

Próby wypadły świetnie, gdyż w czasie jazdy udało się połączyć z każdym telefonem w Berlinie, a wezwane do aparatów osoby nie odczuwały zupełnie, że rozmawiają z podróżującymi w pociągu będącymi w pełnym biegu.

CO JESZCZE TRZEBA WYNALEZĆ?

Angielski urząd patentowy wydał broszurę pod tytułem: „Co jeszcze musi być wynalezione”, w którym podane są najważniejsze wynalazki na jakie ludzkość w najbliższej przyszłości oczekuje. Mianowicie trzeba wynaleźć:

Szkło, któreby się dało ściąć. Taką metodę fabrykacji flaneli, aby się flanela nie kurczyła w praniu.

Napój bezaalkoholowy, któryby zadowolił garło nawet nałogowego pijaka. Fakę, którąby można łatwo, szybko i gruntownie oczyścić.

Armata bez łuku. Samolot, którym każde dziecko kierować może.

AMERYKANIE PILNUJĄ NIE NA ZARTY SWOICH SKARBÓW.

Za najlepiej strzeżony przed napadami rabusiów, podkopami i ogniem, uchodzi wielki Federal Reserve Bank w Clevelandzie (stan Ohio).

Skarbeczku banku tego, w których odbywają się też transakcje z klientela, położone są w głąbi dziesięciu metrów pod powierzchnią ulicy, mury zaś gmachu posiadają grubość od dwóch metrów do dwóch i pół. Wejście zamykane jest przez najcięższe na świecie wrota.

Klijenci banku, złatwiający rachunki przy kasach znajdują się przez cały czas za stalowymi barjerami. Kasy otacza galeria opancerzona ze strzelnicami, z których uzbrojeni dozorczy mogą widzieć dokładnie wszystkie, co się dzieje w banku. Z obu też stron wejścia znajdują się strzelnice z ustawionymi w nich karabinami maszynowymi.

Za takimi niezwykle środkami ostrożności przemawia okoliczność, że w skarbcach tego banku znajduje się dwa miljarde dolarów w złocie.

PROSTYTUCJA I CHOROBY NIESŁYCHANIE SZERZA W ROSJI SO-WIECKIEJ.

„Narkomzdraw” (tytuł komisarza) Stemaszko wydał cyrkularz o „środkach walki” z prostytutką. W cyrkularzu mówi się, że nowa polityka ekonomiczna („nep”) sprowadziła szalony wprost rozwój prostytucji, różnego rodzaju spełunek, stręczycielstwa.

Fala prostytucji, rozkładająca życie rodzinne i towarzyskie, rośnie, a razem z nią rosną jej nieodłączni towarzysze—choroby weneryczne.

Cyrkularz zwraca uwagę urzędnikom, by zastosowali najszersze środki celem pokroczenia szerzącego się zła.

— W jakim — to sposób? — zapytałem.

— W sposób całkiem prosty. Kiedy szedł zimą do M..., rozszarpał go głodny wilk i Haak doszedł rzeczywiście do Nirwany... Marność nad marnością! Przechodząc tą samą drogą, — mówił dalej derwisz — widziałem w polu bielejące jego kości...

Rzekłszy to, umilkł i pociągnął papierosa.

Wspomniałem sobie pierwszego derwisza i jego ostatnie odwiedziny, a myśląc o słowach, przez niego wypowiedzianych, a dotyczących miłości i kobiet, zapytałem:

— Powiedz mi, proszę, czy kochałeś kiedy kobietę?

— Tak jest — odpowiedział, — kochałem i jeszcze kocham. Nie schodzi ona nigdy z mej myśli i z przed moich oczu. Ukochana przezemnie piękność nie jest wcale podobna do zwykłej śmiertelniczki jest bowiem piękniejsza, niż wszystkie dające się wyobrazić piękności.

Podobnej do niej nie spotkasz w całym Iranie. Jakże cudna jej twarz, postać para czarnych, wielkich i mądrych oczu... Jej nie dając się określić uśmiech przykuł mnie do niej na wieki... O, mój panie, gdy byś wiedział, co z niej za piękność! Oto ta, o której mówię, rzekł niespodzianie derwisz, wskazując szybko na okno. Zwróciłem się i zobaczyłem stojącą przed oknem — co!? — wstręt wzbudzająca żebraczka, prawie szkielet, a raczej coś jeszcze straszniejszego od szkieletu. Ubrana była w jakąś brudną, podartą szmatę. Grzbiet miała tak przygarbiony, że ten z krzywą łaską trzciniową, trzymaną w ręce, tworzył owalne półkole. Zamiast oczu widać było jakieś dziury, a zamiast brwi jakieś białe kolce. W napót otwartych ustach widniała para zczerniałych zębów. Z trudem oddychając, wołała staruszką słabym głosem: „Zlitujcie się!”

— Dłaczego nie miałbym wędzić? — odrzekł derwisz. — Poświęcił się obranej przez siebie prawdzie i doszedł do upragnionego szczęścia.

— Co nowego opowiedz mi derwiszu? — zapytałem po chwili.

— Wszelaka rzecz nowa jest tylko powtórzeniem rzeczy starej — odrzekł.

— Czy nie wiesz przypadkiem, gdzie przebywa znajomy mój derwisz, Haak? — pytałem dalej.

— Dłaczego nie miałbym wędzić? — odrzekł derwisz. — Poświęcił się obranej przez siebie prawdzie i doszedł do upragnionego szczęścia.

Chjena w loży masońskiej „Wielkiego Wschodu”.

Z depezy londyńskiej korespondenta „Republiki” dowiedzieliśmy się sensacyjnych szczegółów o tajemnym układzie angielsko-francuskim, dotyczącym podziału całej Europy środkowej i wschodniej na dwie sfery wpływów: Londynu i Paryża. W układzie tym była ustanowiona linia, wychodząca z Odessy i biegnąca stamtąd prosto do Rygi. Na wschód od tej linii wszelkie wpływy polityczne i gospodarcze są zastrzeżone dla Anglii, natomiast Polska, Czechosłowacja, Jugosławia, Rumunia znajdują się pod gwarantowanym i niepodzielnym wpływem francuskim. Istnienie powyższego układu nie było i nie jest obce dyplomacji polskiej, która we wszystkich swych posunięciach liczyła się z jego treścią, tembardziej, że został on formalnie uznany przez delegatów polskich na konferencji pokojowej w Wersalu p. p. Paderewskiego i Dmowskiego, którzy podpisali zobowiązanie, że zgadzają się na ten układ. Tem samym endecy dyplomaci oddali nas całkowicie w zależność od Francji, czego zresztą przejawy widzimy obecnie na każdym kroku. Polska obraca się całkowicie w orbicie wpływów francuskich a ściśle przymierze z Francją i z Rumunją, oraz ciężenie Polski ku małej entencie, są konsekwentnymi następstwami przymierza francusko-angielskiego co do podziału Europy na dwie sfery wpływów. Niema oczywiście potrzeby zaznaczać, że układ ten uniemożliwił absolutnie rozwinięcie samodzielnej polityki polskiej i odciął całkowicie od wszelkiej pomocy ekonomicznej i finansowej Zachodu poza Francją. To odcięcie nas od Europy skazało na zagładę naszą walutę i podziało z gębnie na cały nasz system gospodarczy, przede wszystkim dlatego, że uniemożliwiło wszelkie współdziałanie Wielkiej Brytanii w sprawie podniesienia ekonomicznego stanu Polski. Za sprawą pp. Dmowskiego i Paderewskiego utraciliśmy w zupełności kredyt angielski, który mógł dostarczyć Polsce maszyn i surowców, niezbędnych do odbudowy przemysłu, oraz był w stanie zrównoważyć nasz bilans i stabilizować naszą walutę. Jednakże w wysokim stopniu szkodliwa dla państwa działalność naszej endecji, której zachciało się prowadzić na własną rękę jej politykę zagraniczną, dowodzi, że endecja, a nikt inny, jest jedyną i bezpośrednią sprawczynią obecnego oplakanego stanu naszego kraju i spadku marki polskiej, ponieważ ona to właśnie uniemożliwiła wszelką dla nas wydatną pomoc zagranicy.

Sensacyjność rewelacji o istnieniu tajnego układu angielsko-francuskiego wzmacnia jeszcze przez fakt, że układ ten, który został zaakceptowany przez pp. Dmowskiego i Paderewskiego, znajduje się całkowicie na linii polityki, jaka przyświeca masonerji angielskiej i francuskiej. W ten sposób endecja znalazła się na jednej platformie ze zniechęconym przez siebie wolnomularstwem i jej polityka kroczy pod tym samym hasłem, którym hołduje masonerja Francji i W. Brytanii.

Obecnie pomiędzy masonerją angielską i francuską nastąpiły pod tym względem poważne rozdziewki, a nawet scysje. Dotychczas masonerja francuska pod kierownictwem loży „Wielkiego Wschodu” zajmowała się przeważnie polityką wewnętrzną, podczas gdy loże angielskie brały wybitny udział w polityce zagranicznej, a w szczególności w polityce kolonialnej. Nawet stosunek Anglii do Rosji był w wysokim stopniu uzależniony od wpływów tych loż. Obecnie za przykładem swych sąsiadów z tamtej strony kanału francuski „Wielki Wschód” porzucił kierunek, który nakazywał wyłączne interesowanie się polityką wewnętrzną, i zaczął również wierać swój wpływ na politykę zagraniczną, szczególnie co się tyczy spraw Azji Mniejszej oraz bloku małej ententy.

Masonerja angielska została zaskoczona tą radykalną zmianą w kierunku politycznym masonerji francuskiej, i przewiduje ostrą walkę ponieważ cele tych 2-ech potężnych i siostrzanych organizacji stały się absolutnie rozbieżne. Obecny rząd angielski życzy sobie współdziałania z Francją, starając się jednakowoż o niedopuszczenie do wytworzenia bloku kontynentalnego, któryby zapewnił Francji hegemonję na lądzie europejskim. W tym celu Anglia stara się odciągnąć Belgię i Włochy od bloku francuskiego, gdyż przypuszcza, że Francja izolowana będzie dla niej dobrym sojusznikiem i przestanie odgrywać rolę niebezpiecznej rywalki, dążącej do hegemonji na kontynencie.

Masoni angielscy zgadzają się z taktyką rządu brytyjskiego, polegającą na oderwaniu od Francji Belgii i Włoch, natomiast nie wierzą, aby przez izolację Francji sfery wolnomularskie francuskie zaprzestały marzyć o hegemonji Francji w Europie. Masonerja angielska przypuszcza, że w każdym razie trzeba będzie stoczyć z Francją walkę o tę hegemonję. Wolnomularze brytyjscy odnoszą się nieprzychylnie względem Polski, gdyż posiadają dowody, że kierownicy naszych wpływowych stronnictw politycznych znajdują się obecnie pod wpływem „Wielkiego Wschodu” francuskiego, przypuszczają że stronnictwa te mają decydujący wpływ na życie polskie. Rozżalenie masonerji angielskiej jest tem

większe, że te same sfery, które znajdują się pod wpływem „Wielkiego Wschodu”, współdziałały z masonerją angielską w początkach wojny i głównie swe sukcesy masonerji angielskiej zawdzięczają.

Widzimy, że w podziale Europy na dwie sfery wpływów, jak wogóle w całej polityce zagranicznej Anglii i Francji, poważną rolę odgrywa masoneria obydwóch krajów. To też dziwne się wyda niejednemu przyzwyczajonemu do obłudnych frazesów endecji, która stale odzygiwała się od masonerji i masonów i nieustannie ich wyklinała, że kierownicy polityki państwa znajdują się pod wpływem wolnomularzy francuskich i idą na ich pasku.
DIPLOMATICUS.

Płaca robotnicza w złotych.

Od czasu, gdy marka polska zaczęła podlegać znacznym wahaniom, stało się jasnym, że płaca robotnicza musi być dokonywana w walucie stabilizowanej. Wszelkie bowiem półśrodki w rodzaju urzędu statystycznego, sprawy tej gruntownie nie załatwiają. Robotnik w Polsce jest wynagradzany niezwykle lichy, mniej więcej w połowie, a nawet za ledwie w trzeciej części w porównaniu z wynagrodzeniem przedwojennym, podczas gdy przedmioty pierwszej potrzeby nie tylko doszły już do dawnej normy, lecz ją nawet częstokroć prześcignęły. Polska stała się obecnie niemal najdroższym krajem w Europie pod względem utrzymania, a zarazem najtańszym krajem pod względem robocizny. W tych warunkach podwyżki urzędu statystycznego absolutnie nie wystarczają. Urząd, obliczając drożyznę zaszła w ciągu jednego miesiąca, aby przyznać dodatek drożyzniany w miesiącu następnym, pozostawiając robotnika bez odszkodowania za różnice cen w miesiącu bieżącym. Urząd oblicza drożyznę nader skąpo i według cen urzędowo-rynkowych, podczas gdy robotnik kupować musi po cenach sklepikowych, o wiele wyższych, niż urzędowe. Urząd oblicza drożyznę raz na miesiąc, podczas gdy spadek marki, a z nim i wzrost drożyzny odbywa się z dnia na dzień, niekiedy nawet z godziny na godzinę. Wreszcie wiele fabryk nie trzyma się ostatniej podwyżki urzędu, wskutek czego należy co miesiąc o nie walczyć, najczęściej bezskutecznie. Albowiem zubożenie robotnika osłabiło zarazem jego zdolność bojową o swe prawa ekonomiczne i polityczne. Walka wymaga pewnych zasobów pieniężnych, ażeby wytrzymać w rizie przedłużającego się bezrobocia, wymaga ona istnienia rozporządzających znacznymi funduszami kas strajkowych i państwowych. To wszystko jest nie do pomysłienia obecnie, gdy robotnik ciągle drzeć musi, ażeby się nie znalazł nagle bez dachu i gdy gwoździ uchronieniu rodziny i siebie od śmierci głodowej, musi się zgodzić na wszelkie warunki. Nędza materialna wytwarza upadek duchowy i moralny. Robotnik wyęchnął, nie może nabywać uświadamiającej literatury, nie czyta gazet i książek, powolutku odzwyczajając się od obcowania ze swymi intelektualnymi przywódcami i w rezultacie zapada w ciemnotę, a nawet w recydywę analfabetyzmu. Uragowisłem staje się dla niego wywalczony z takim mozołem ośmiogodzinny dzień roboczy, bo owę drugie osiem godzin odpoczynkowych przeznaczonych na wykształcenie i rozrywkę (poza pracą i snem), trawi bezużytecznie, a nawet szkodliwie, bo z rozpaczą spędza je w knajpie. Dlatego hasło płacenia w złotych staje się obecnie najwybitniejszym i najbardziej aktualnym postulatem całego ludu pracującego w Polsce, gdyż to samo co powiedziano wyżej o robotniku odnosi się także do urzędnika i pracownika biurowego. Podobną walkę prowadzi teraz proletarijat niemiecki, który z powodu deprecjacji marki niemieckiej znajduje się w analogicznym położeniu. Trzeba sobie jednak zdać sprawę, że robotnik będzie mógł być wynagradzany w złocie tylko o tyle, o ile waluta złota znacznie u nas obowiązuje powszechnie. Demokracja winna tedy walczyć o położenie kresu panującemu u nas obecnie chaosowi walutowemu. Cóż bowiem obecnie widzimy? Marka przestaje już być faktycznym miernikiem wartości, gdyż zarówno jej spadek, jak i jej chwilowe podniesienie się naraża społeczeństwo na straty i powoduje dezorientację. To też wszystko co zmierza do ustalenia cen w złotych powin-

no znajdować poparcie w kołach demokratycznych. Słusznie naprz. ławnik p. Toepflitz, podjął z powodzeniem inicjatywę, ażeby magistrat wszystkie swoje należności obliczał w złotych, żądając jednocześnie, aby spełniał w walucie złotej swe zobowiązania w stosunku do pracowników. Pod tym kątem widzenia nie można nie mieć przeciw temu, by komorne oznaczone zostały w złotych, byle norma nie była wygórowana i byle gospodarz płacił także w złotych swemu personelowi i pracownictwu: administratorowi, rządcy i dozorczy. Również nie jest żadnym uszczerbkiem dla klasy niezamożnej, jeżeli kupcy obliczać będą swe towary w złotych, byle w samych cenach nie tkwiła lichwa. Nie trzeba się tedy dać wziąć na rzekomą opiekę, jaka

umyślił magistrat krakowski, który, nbyto dla dobra klas niezamożnych, zakazał kupcom notowania cen w złotych. Uchwała taka jest zarówno bezprawiem, jak i niesprawiedliwością. Waluta złota od chwili wprowadzenia bonów złotych zdobyła u nas prawo obywatelstwa i nikomu nie wolno zabraniać sprzedawania w niej bądź towaru, bądź pracy. Cena w złotych ma przytem tę dobrą stronę, że można ją łatwo kontrolować, bo przy ciągłych zmianach cenników na coraz nowych konferencjach kupców z komisariatem rządowym publiczność jest zupełnie zdezorientowana, niewiedząc, jakie są ceny dozwolone, a jakie zakazane, a sama opieka urzędników nie wystarcza.

Admonitor.

Katastrofa kultury.

Smutny stan rzeczy zapanował w ciągu bieżącego miesiąca, zagrażając w sposób niezwykle niebezpieczny czytelnictwu i oświacie w Polsce.

Jeden wagon papieru gazetowego (10,000 kg.) można było aż do 8 b. m. otrzymać za 32,000,000 mk. Coprawda konkurowała zagranica tą samą ceną. Aby się jej pozbyć, preparali krajowi fabrykanci papieru z dniem 1 b. m. zakaz wywozu drzewa, nadającego się do fabrykacji papieru. Niedoch było fabrykantom tego; forsowali również podniesienie cła wwozowego na papier gazetowy, które wynosiło 750,000 marek za wagon, aby, usunawszy konkurencję zagraniczną, podnieść cenę za papier. Gdy bowiem komisja celna w ministerstwie skarbu w Warszawie przystąpiła w sobotę 9 b. m. do obrad, zgłosili fabrykanci papieru już tego samego dnia cenę 36,000,000 marek za jeden wagon, a gdy w poniedziałek 11 b. m. podniesiono stawkę cła wwozowego na 13,500,000 mk. za wagon papieru gazetowego, fabrykanci podyktowali wydawcom cenę 39,400,000 mk. za wagon papieru.

Zawierucha giełdowa, niesłychany wzrost kursu dolara, ośmielił fabrykantów papieru do dalszego podniesienia ceny na papier gazetowy wyrobu krajowego, miano więc do 60,000,000 marek, co stanowi od 8 do 20 b. m. zwykłe blisko 100 proc.

Wszystkie wysiłki całej prasy Rzeczypospolitej Polskiej i starania posłów o względną ochronę pozostały bez skutku, tak że dzisiaj szerzenie słowa drukowanego w kraju kulturalnym staje się wprost niemożliwością, gdyż ceny za nie, od gazet począwszy, a skończywszy na najskromniejszych choćby książkach, musiałyby ulec podwojeniu, jeśli nie położy się kresu tej orgii cen za papier.

Wątpimy bowiem, czy znajdują wydawcy tyle zapasów pieniężnych, aby móc zaopatrzyć się w towar, droższy około 30,000 razy od cen przedwojennych, powtóre wątpimy, czy nawet naród kulturalny, potrzebujący gazet i podręczników szkolnych, znajdzie środki, aby opłacać monstrualnie wysokie ceny, nie będące w gruncie rzeczy niczem innym, jak haraczem na rzecz krajowych fabrykantów papieru.

Temu — powtarzamy — trzeba koniecznie kres położyć, a raczej uczynić odwrót w pierwszym rzędzie przez zniesienie choćby czasowe cła za papier, potrzebny dla gazet i na podręczniki szkolne. Od czynników do tego powołanych oczekujemy szybkiej decyzji i stanowczych zarządzeń, a nie wątpimy, że skutek pożądany ujdąwni się natychmiast, jak przy ostatnich zarządzeniach ministerstwa skarbu.

Wydawcy nie są bynajmniej zainteresowani w podwyższeniu cen, o ile zaś je podnosili, czynili to jedynie na skutek polityki fabrykantów papieru. Wzrost drożyzny nie leży w interesie kraju ani rządu, a tak samo nie leży w interesie wydawców.

NIEZNANY KONFLIKT FRANCISZKA JÓZEFA Z LEONEM XIII.

Były francuski ambasador w Wiedniu Paleologue zamieścił w paryskim „Temps” artykuł, w którym porusza sprawę tragicznej śmierci arcyksięcia Rudolfa Habsburga. Pisze on, że swego czasu otrzymał od cesarzowej Eugenji, wdowy po Napoleonie III autentyczne informacje, które pochodziły wprost od matki Rudolfa cesarzowej Elżbiety.

Według tych informacji Rudolf Habsburg popełnił samobójstwo, zastrzeliwszy wprzód z rewolweru hrabiankę Vecsera — ponieważ dał słowo honoru ojcu, że z nią zerwie, a właśnie owej nocy Marja Vecsera wyznała mu, że czuje się matką.

Paleologue opowiada dalej, że cesarz Franciszek Józef starał się u papieża o kościelny pogrzeb dla arcyksięcia. Ówczesny sekretarz Watykanu, kardynał Rampolla nie chciał spełnić tej prośby i papież Leon XIII ustąpił dopiero wówczas, gdy Franciszek Józef zagroził abdykacją.

Franciszek Józef żywił z tego powodu niezatartą urazę do kardynała Rampolla po śmierci Leona XIII założył za pośrednictwem kardynała Puzyny veto przeciwko kandydaturze Rampolla na cołata.

PREZYDENT HARDING ODWIEDZA SWYCH KOLEGÓW — ZECERÓW.

Prezydent Stanów Zjednoczonych jest, jak wiadomo, z zawodu zecerem. Parę tygodni temu, będąc w Nowym Jorku, prezydent Harding odwiedził redakcję dziennika „N. Y. Tribune”, a chcąc przypomnieć się dawnym kolegom, wszedł również do zecerni, gdzie przez czas pewien składał artykuły na maszynie linotypowej, poczem ułożył całą stronę tegoż pisma, co w terminologii zecerskiej nazywa się łamaniem. Gdy dziennik był już ukończony, razem z zecerami obmyślił, otarli je we wspólny ręcznik, poczem rozmawiał przyjacielsko z pracownikami drukarni. Pani Harding towarzyszyła mężowi w tej wycieczce i oboje zapewniali, że ten parogodzinny pobyt wśród dawnych znajomych niezwykle miło sprawił im wrażenie.

Także obecny prezydent Rzeczypospolitej Polskiej p. Wojciechowski długie lata pracował jako zecer w drukarniach.

Wiadomości bieżące.

CZERWIEC

27

SRODA

Dzisiaj: Władysława

Jutro: Leona II pap.

Wschód słońca o g. 3.15

Zachód o g. 8.00

Wsch. księżycy g. 12.27

Zachód o g. 11.23

Długość dnia 16.45

Przybyło dnia 9.00

W SPRAWIE SUM POZOSTAWIONYCH W ROSYJSKICH BANKACH I KASACH PRZEZ OBYWTELE POLSKICH.

Jak się dowiadujemy ze źródeł kompetentnych, jest prawie pewne, że delegacja rosyjska zgodzi się na wypłacenie wszystkich należności obywateli polskich, pozostałych w rosyjskich kasach i bankach. Najtrudniejszym problemem w rozwiązaniu powyższego zagadnienia jest sprawa przeliczenia rubla carskiego.

Według projektu delegacji polskiej długi te mają być wypłacone w walucie złotej. Niewiadomo tylko, czy rząd sowiecki zgodzi się na powyższe przeliczenie, czy też ewentualnie złoty projekt kompromisowy. Tracę nad zupełnym załatwieniem powyższego problemu są w pełnym toku.

REZERWISCI ROCZNIKA 1895 NIE BĘDĄ POWOŁANI DO ĆWICZEŃ.

Jak się dowiadujemy ze źródła najbardziej miarodajnego, ćwiczenia wojsko rezerwistów rocznika 1895 zostały odwołane.

Rezerwisci tego rocznika w roku bieżącym na ćwiczenia nie będą powoływani.

NOWA PODWYŻKA CENNIKA TYTUNOWEGO.

Ostatnia 60-procentowa podwyżka cen tytoniowego nie zadowolila producentów tytoniowych.

Skutkiem tego związek fabrykantów tytoniowych zwrócił się do ministerjum skarbu z żądaniem dalszej podwyżki cen tytoniowych.

Odpowiedź oczekiwana jest w pierwszych dniach lipca. Według pogłosek nowa podwyżka wyniesie około 25 proc. dotychczasowych.

W SPRAWIE KART POBYTU.

Prolongowanie kart pobytu dla osób, którym termin tej prolongaty upływa w dniu 30 b. m., odbywać się będzie jedynie dla tych, którzy wniosli odpowiednie podanie nadane obywatelstwa polskiego.

Oby, kcie odnośnego podania nie złożyli, winni przedstawić paszporty zagranic państw, do których należą, a w sprawach odnośnie pobytu zostaną rozpatrzeni w myśl obowiązujących przepisów. (.)

WYJAZD DO GDAŃSKA.

Z Warszawy donoszą nam: My wydział rozporządzenia, ograniczającego podróże do Gdańska została narazie odwołana z tego względu, iż wobec trudności technicznych, usunięcie których wymaga pewnego czasu odpowiedź nie rozrządzenie ukazałoby się zbyt późno.

Natomiast w toku znajdują się zarządzenia bliźszej natury.

DRZYŻKA W GDAŃSKU.

Według danych, ustalonych przez urząd gdański statystyczny, drożyzna w czerwcu wzrosła w Gdańsku o 88,7 proc. Dla wypienia dodać należy, że liczba podwyższająca jest do dnia 15 czerwca i została ustaloną przed najdotkliwym wzrostem cen marki niemieckiej i oparła się na wyliczeniach na artykułach, podlegających racjonalizacji. Jeśli przybyło ustaleń procentowa wzrostu drożyzny a cały czerwiec, to osiągnęła ona około 15 proc.

WZNOWIENIE TELEFONÓW Z GDAŃSKIEM.

Z Warszawy donoszą nam: Onegdaj w budnie została wznowiona komunikacja telefoniczna z Gdańskiem i zwrócić należy, że na całej granicy województwa ścisła jest w dalszym ciągu przetrzeana. Energia władz w walczaniu spekulacji nie słabnie ani na wile.

OPŁATY STAMPLOWE ZOSTAJĄ ZNOW PODWYŻSZONE.

Z dniem 1 lipca zostają podwyższone o 100 proc. opłaty stampowe od podań i wniosków, świadectw urzędowych pełnomocnictw, dokumentów przewozowych, wyścag z kłobami metryk, oraz opłaty stałe. Wobec tego opłata od podań i wniosków do władz państwowych uroczliwych administracyjnych wynosić będzie 30 tys. mk. od aktuza pierwszego i 20 tys. mk. od każdego aktuza następnego i po 6 tys. mk. od każdego załącznika.

Opłata normalna od świadectwa urzędowego będzie wynosiła 30 tys. mk.

Opłata od pełnomocnictwa wynosić będzie zasadniczo 30 tys. mk. b.

W SPRAWIE URLOPÓW PRACOWNIKÓW BANKOWYCH.

Sprawę urlopów pracowników bankowych, powracających z ćwiczeń wojskowych Związek banków pozostawił do rozstrzygnięcia poszczególnym dyrekcjom.

Dyrekcje banków powracającym z ćwiczeń pracownikom nie mogą narazie udzielić urlopów, a to z tego powodu, że niektórzy urzędnicy, którzy nie byli na ćwiczeniach, otrzymali urlopy i tych muszą zastąpić powracający z ćwiczeń.

Sprawa ta w najbliższych dniach zostanie ostatecznie rozstrzygnięta przez związek banków. (p.)

CO BĘDZIE Z URZEDNIKAMI WOJSKOWYMI?

Sprawa urzędników wojskowych staje się coraz bardziej zawiła i coraz bardziej paląca, a co gorsza grozi nawet szkoda dla państwa. Urzędnicy wojskowi, których powołano do służby, dając im prawa na równi z oficerami, są obecnie zwalniani, ale ani do rezerwy, ani w stan spoczynku, tak, że dzięki luce w odnośnej ustawie, przechodzą do „cywila“, przestając mieć jakikolwiek kontakt z wojskiem. Pomijając już tę okoliczność, że są wśród nich poszkodowani tego rodzaju załatwieniem sprawy, musimy tu zwrócić uwagę na szkody, mogącą wynikać skutkiem tego dla państwa, które w razie potrzeby straciwszy z nimi łączność, nie będzie miało żadnej prawnej podstawy do powołania ich do służby. Urzędników wojskowych było u nas w służbie kilkanaście z górą tysięcy, pod względem zaś jakościowym, materiał ten obecnie, po kilkuletniej pracy w ścisłej łączności z wojskiem, nabył za dużo doświadczenia i zanadto się wyszkolił, aby państwo mogło zeń bez szkody dla siebie zupełnie zrezygnować.

Zebranie związku farbarii. W czwartek odbędzie się przy ul. Sienkiewicza 3/5 zebranie organizacyjne tworzącego się związku farbarii i wykończalni.

Z Miejskiej Biblioteki Publicznej. Począwszy od 26-go bm., Miejska biblioteka publiczna będzie czasowo zamknięta z powodu remontu. O dniu otwarcia nastąpią w swoim czasie specjalne zawiadomienia.

O budżet gminy żydowskiej. Min. wyznań relig. i o. p. zatwierdziło budżet i rozkład podatków gminy żydowskiej, przyczem skreśliło w budżecie wszystkie pozycje „rezerwa na ewentualne podwyżki pensji w stosunku 30 proc. co miesiąc“ ogółem na sumę 231.590.000 mk. i z sumy tej utworzyło w końcu budżetu ogólny „fundusz rezerwy“. Skreślenie tej sumy ministerstwo motywowało tem, iż podobny system stwarzania odrazu na cały rok tak znacznej gotowej rezerwy, specjalnie na cele pensyjne, pozbawione jest racjonalnej podbawy i wywołuje wśród funkcyjnarjuszów nadmierne nieraz żądania. Zarząd gminy ma złożyć następnie sprawozdanie z wydatkowania „funduszu rezerwy“. (b.)

Teatr, muzyka i sztuka.

Teatr Miejski. Dzisiaj 27 czerwca, sztuka Urwancowa „Wiera Mirceja“ z Leoną Barwińską w roli tytułowej.

Codziennie odbywają się próby z „Bebna“ pod reżyserją J. Sarnackiego. Popisową rolę Maurycego Delanoy, mającą łącznie na deskach scenicznych odtworzyć p. Lujan Wiśniewski.

Kronika policyjna.

CUKIER POD WECLEM, A SACHARYNA W PIECU.

Referat walki z lichwą otrzymał poufną wiadomość, iż właściciel sklepu przy ul. Miłsza 33, Mennel Benst, nie sprzedaje cukru, przechuwając go w celach spekulacyjnych.

Rozpoczęto dochodzenie i poszukiwania były narazie bezskuteczne. Jednak funkcyjnarjusze referatu nie dali za wygrane i w dalszym ciągu poszukiwali drogiego produktu.

Kolejno przeprowadzono rewizję w komórkę dla węgla poczęto rozrzucać leżący tam węgiel.

Nagle zabielało się coś pod warstwą półmetrową i po kółkich wysilkach wydobyto 2 i pół worka cukru. Cukier był wilgotny, zapyłony i zupełnie do użytku niezdatny.

Poczęto poszukiwać cukier i w innych kryjówkach i podczas rewizji w mieszkaniu prywatnem Bensta znaleziono w piecu pod warstwą popiołu wielkie pudło sacharyny.

Znalezione produkty skonfiskowano i prowadzi się dalsze dochodzenie, gdyż jak ustalono Benst od tego czasu już cukru nie sprzedawał. (b.)

Z łódzkiego rynku towarowego.

Łódź, 26 czerwca.

W ciągu kilku ostatnich dni, w związku z konferencją przemysłowców w Warszawie, oraz ustalaniem kursu dolara przez komisję dewizową przy giełdzie warszawskiej, na towarowym rynku łódzkim przyćmiewała paniczna sytuacja, która trwała w ub. tygodniu. Wczoraj w sprawie tej informowano nas w następujący sposób w poważnych sferach kupieckich:

Ruch w handlu włókienniczym jest średni. Niema szczególnej chęci ani kupna ani sprzedaży. Kupcy opornie przytrzymują się cennika z czasów haussy, ale zgadzają się na pewną część pokrycia weksłowego, częściowe może nieznaczne pokrycie należności weksłami. Fabryki wogóle wstrzymują się od wyzbycia wyrobów, nie które tylko, a w tej liczbie i „Widzewska Manufaktura“, zgadzają się na odstępowanie swych fabrykatów za gotówkę w ilości 60 proc., a resztę za weksle z terminem 30 dniowym. Kupcy jednak nie mogą się zgodzić na nawet takie warunki, gdyż przy odsprzedaży nie mogliby otrzymać pokrycia w powyższym stosunku.

Eksporterów było ostatnio mniej, niż zwykle. Zjawiali się jedynie kupcy z Rumunii i Rygi i płacili od 30 do 50 proc. gotówką dolarową, pokrywając resztę w takichże prima - weksłach, płatnych w kraju nabywców.

Jakie szkoły średnie prywatne

otrzymały niepełne prawa gimnazjów prywatnych.

Poniżej podajemy wykaz szkół prywatnych średnich, należących do kat. B (plus), którym min. wyzn. rel. i ośw. publ przyznało, począwszy od roku szkolnego 1922/23, niepełne prawa gimnazjów państwowych.

Wykaz ten obejmuje szkoły na terenie kuratorjum okręgu szkolnego łódzkiego:

- 1) 6-klasowa szkoła średnia koedukcyjna tow. „Błaszkwianka“ w Błaszach (ziemia Kaliska),
- 2) gimnazjum męskie magistratu m. Kalisza,
- 3) gimnazjum żeńskie zw. zaw. nauczycieli polskich szkół średnich w Kaliszu,
- 4) gimnazjum koedukcyjne sejmiku powiatowego w Łodzi,
- 5) gimnazjum męskie Bogumiła Brauna w Łodzi,
- 6) gimnazjum męskie Kazimierza Tomaszewskiego w Łodzi,
- 7) gimnazjum męskie Aleksiego Żimowskiego w Łodzi,
- 8) gimnazjum żeńskie Romany Konopczyńskiej-Sobolewskiej w Łodzi,
- 9) gimnazjum żeńskie Stanisławy Rajskiej w Łodzi,
- 10) pierwsze gimnazjum męskie tow. żydowskich szkół średnich w Łodzi,

Zakupowali przeważnie fabrykaty bawełniane, wełniane, oraz chustki żyrodowskie.

Szalona drożyzna łódzkich wyrobów paraliżuje akcję eksportową i nie może w żaden sposób wytrzymać konkurencji zagranicznej.

Co się tyczy podróżeń towarów, to głównie poszły w górę wyroby wełniane, bawełniane i zimowe chustki, których cena jest wyższa o 150—200 procent w stosunku do cen, jakie były przed haussą.

Spodziewana jest jeszcze większa zwyżka tych towarów, gdyż, jak wiadomo, apretury i farbarnie będą przyjmowały teraz pokrycie tylko w złotych polskich, co niezmierznie wpływa na wzrost ich cen.

Z rozpoczęciem się obecnego sezonu zimowego daje się zauważyć ogromny popyt na welury i ulstry, których ceny wahają się od 200—300 tycięcy, a nawet i więcej za metr.

Większa ilość tranzycji jest właśnie dokonywana temi towarami.

Wogóle wśród sfer kupieckich panuje nadal dezorientacja i przygnębienie, a przyczyna psychologiczna depresji tkwi głównie w niepewności jutra, dokładniej: jutrzejszego kursu dolara.

Lud.

Amnestja w sprawach podatku przemysłowego

Tutejsza izba skarbową otrzymała okólnik w sprawie umorzenia dochodzeń przeciwko osobom, które w r. b. pociągnięte zostały do odpowiedzialności za niewykupienie patentu lub wykupienie patentu niższej niż obowiązującej kategorii.

Ponieważ termin wykupienia patentów, oraz dopłaty do nich, a tem samym za odpowiedniej zamiany kategorii świadectwa przemysłowego, został wyznaczony na dzień 27 lipca, więc dochodzenia przeciwko osobom, którym sporządzano protokoły w myśl poprzednich rozporządzeń o patentach, zostaje umorzone.

Jednak min. skarbu poleciło po upływie

terminu, t. j. po dniu 27 lipca skontrolować, czy osoby, których sprawy umorzono, wypełniły obecnie swój obowiązek i wykupiły odpowiedni patent.

Zmianę co do kategorii patentów należy przeprowadzać jedynie w kasie skarbowej, podczas gdy dopłatę patentu posiadanej można wnosić do odpowiedniego urzędu skarbowego, a nawet za pośrednictwem związków i stow. zyszeń.

Zmieniający kategorię patentu winien wypisać nową deklarację i załączyć do niej posiadane obecnie świadectwo przemysłowe. (b.)

ŻYWA POCHODNIA.

Przy ul. Cegielnianej 39, 8-letnia Elżbieta Alter doszła do kuchni i wskutek nieostrożności zapaliła się na niej ubranie.

Na krzyk palącej się dziewczynki nadbiegli sąsiedzi, którzy płonące na niej ubranie ugasiłi. Zawezwane natychmiast pogotowie, którego lekarz stwierdziwszy oparzenie obydwóch ramion i klatki piersiowej odwiózł dziewczynkę w stanie ciężkim do szpitala Anny Marji. b.

Kupujcie 8-proc.
Pożyczkę złotą!

Sala fabryczna

25×15 z transmisjami i kablem elektrycznym z kantorem dwie minuty od tramwaju do oddania od zaraz. Dowiedzieć się Clügryn, Piotrkowska 58. 389-1

Miejska Biblioteka Publiczna

(ul. Andrzeja 14)
otwarta codziennie od g. 3—wiecz.

Wskazówki dla wyjeżdżających do Argentyny.

Kto nie powinien tam emigrować.

Osoby, chcące jechać do Argentyny, muszą się wystarać o paszport zagraniczny w starostwie i o następujące świadectwa: świadectwo lekarskie, wydane przez lekarza linii okrętowej, w której została wykupiona karta okrętowa, świadectwa zdolności do pracy, świadectwo stwierdzające, że dana osoba nie ulegała nigdy pomieszeniu zmysłów i nie zajmowała się żebraniem, świadectwo moralności, stwierdzające, że dana osoba nie była karana w ciągu ostatnich 5 lat za wykroczenia, pociągające za sobą uwłaczanie czci.

Karta okrętowa III klasy do portu w Argentynie (Buenos Afres) wraz z przejazdem z Warszawy do portu odjazdu kosztuje obecnie 65 dolarów. Dzieci do lat 10 płacą pół ceny, niemowlęta do lat dwóch mają przejazd bezpłatny. Podróż trwa 3 do 4 tygodni.

Emigranci, nie posiadający dokumentów wyżej wymienionych, i paszportu, odpowiednio wizowanego, nie są dopuszczani do lądowania w Argentynie, lecz odsyłani są z powrotem do kraju. Emigranci muszą mieć na względzie to, że obecnie panuje w przemyśle argentyńskim zastój i stąd trudno jest znaleźć pracę w tym kraju. Hotele imigracyjne przepełnione są osobami, oczekującymi na otrzymanie posady.

Osoby, nie mające zapewnionej pra-

cy i utrzymania u krewnych, lub dostatecznych funduszy, nie powinny wyjeżdżać do Argentyny. Ostrzega się zwłaszcza osoby młode, niedoświadczone, przed nieuczciwymi pośrednikami, którzy mając na względzie własne zyski, namawiają do wyjazdu. Niepożądany jest również wyjazd do Argentyny osób z inteligencji oraz osób nie posiadających praktycznego wykształcenia fachowego i nie władających językiem hiszpańskim.

Najłatwiej stosunkowo mogą znaleźć pracę w Argentynie mechanicy do maszyn rolniczych, jak np. traktorów, młocarni, żniwiarek i t. p. Rolnicy zawodowi mają obecnie trudności w znalezieniu pracy, a osiedlenie się na własnym gospodarstwie jest niemożliwe z powodu braku nowych kolonij rządowych i mogą pracować tylko jako najemnicy lub jako dzierżawcy.

Wielu emigrantów, którzy zamierzają udać się do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, pragnąc obejść istniejące w tym kraju ograniczenia imigracyjne, przyjeżdżają do Argentyny w tym celu, aby otrzymać wizę na wyjazd w konsulacie Stanów Zjednoczonych. Ostrzega się tych emigrantów, że dopiero po 5 latach od chwili przyjazdu zostaną zaliczeni do „Kwoty“ argentyńskiej, a do „Kwoty“ polskiej nie wcześniej, niż po dwu latach. p.

Kto nie otrzymuje zasiłków dla rodzin rezerwistów.

W sprawie wypłacanych obecnie zasiłków dla rodzin, osób powołanych na ćwiczenia wojskowe, dowiaduje się Biuro Informacji Prasowych, co następuje:

1. gdy osoba uprawniona do poboru zasiłku w myśl dzielnicowych ustaw karnych została skazana albo za czyn, pociągający za sobą skutki karno-sądowego skazania, albo na karę połączoną z pozbawieniem praw, lub też orzeczono w wyroku pozbawienie praw obywatelskich.

2. gdy osoba uprawniona do poboru zasiłków zostanie pozbawiona wolności

na zasadzie wyroku, lub innego postanowienia sądu.

Celem wprowadzenia w życie tego rozporządzenia, minister sprawiedliwości polecił władzom sądowym, by zawiadomiali urzędy gminne i magistraty o wypadkach w których wyrok sądowy pociągający za sobą skutki lub kary dodatkowe stał się prawomocnym, jeśli w jakikolwiek sposób stwierdza, że osoba skazana straciła prawo do poboru zasiłków z mocy ustawy z dnia 22 marca rb.

To samo dotyczy wypadków pozbawienia wolności.

Wiadomości sportowe.

DOROCZNE ZAWODY SPORTOWE 10 DYWIZJI PIECHOTY.

W dniu dzisiejszym na murach miasta ukazały się affsze, oznajmiające o dorocznych zawodach sportowych 10 dywizji piechoty.

Zawody te, o których podawaliśmy niejednokrotnie wzmianki, budzą zrozumiałe zainteresowanie w sferach sportowych. Obszerny program, który zapelnia 4 dni, t. j. nadchodzący czwartek, piątek, sobotę i niedzielę, jest bardzo obszerny i przewiduje niemal wszystkie dziedziny życia sportowego.

Specjalnie interesującymi są: pięciobój żołnierski, biegi szturmowe i t. p., gdzie przeważają sprawności zespołowe, wymagające wielkiego przygotowania.

Wszystkim miejscowym zwolennikom sportu jest dobrze wiadomem, że 10 dywizja piechoty organizuje zawody z bardzo dużym nakładem pracy, starań i wydatków pieniężnych.

Zawody te są niejako próbą i przygotowaniem sił do współzawodnictwa korpusowego i występu o przodownictwo armii, gdzie w roku ubiegłym 10 dywizja wybiła się na czoło, zdobywając sumarycznie największą ilość mistrzostw.

Jak się dowiadujemy, dotychczas lista zgłoszonych obejmująca liczbę 162 współzawodników. Dziś ograniczamy się jedynie do omówienia tej notatki, natomiast jutro umieszcimy wywiad, jaki po staraliśmy się uzyskać w referacie 10 dywizji ze względu na zrozumiałe zainteresowanie się zawodami (p.)

WISŁA—SZTURM 4:0.

PAT. — KRAKÓW, 24 czerwca — Dzisiejsze zawody piłki nożnej pomiędzy „Wisłą“ a „Szturmem“ dały wynik 4:0 na korzyść Wisły.

WYŚCIGI W LONGCHAMPS.

PAT. — PARYŻ, 25 czerwca — Polradjo. W gonitwie na polu wyścigowym w Longchamps o nagrodę wielką m. Paryża przybył pierwszy do mety Filibet, drugi Chekmsta, trzeci LeKapicin. Prezydent republiki Millerand był obecny na wyścigach.

WYNIKI ZAGRANICZNE.

Niemieckie kwalifikacyjne zawody w Göteborgu.

Celem ułożenia reprezentacji niemieckiej na igrzyska w Göteborgu odbyły się w Hannoverze zawody lekkoatletyczne z następującymi wynikami:

Bieg 100 m. 1) Houben 10,8 s.
Bieg 200 m. 1) Houben 22,4 s.
Bieg 400 m. Neuman 52,5 s.
Bieg 800 m. Pelzer 201 s.
Bieg 1500 m. Langkutsch 54:11 s.
Bieg 5000 m. Walter 15:50 s.
Bieg 110 z płotkami Kasten 15,5 s.
Skak w dal Schumacher 7,23 m. (1).
Skak w wyż Huhn 1,79 m.
Rzut kulą Hähnchen 13,28 m.
Rzut dyskiem Steinwerter 41,16 m.

Red Star (Paryż) w Afryce.

Mistrzowska drużyna Francji Red Star gościła ostatnio w północnej Afryce, odnosząc następujące zwycięstwa: z Sidi-Bel Abbes 3:1 z Blida 6:1 i z Gollia-Oran 5:0.

Mistrzostwo Włoch.

W przedostatniej kolejce gier o mistrzostwo Włoch osiągnięto następujące wyniki: Genua—Padwa 3:1. Bresciosa—Savana 7:0.

Alzacja—Zachodnia Szwajcaria 3:1. Międzykrajowe spotkanie, rozegrane w niedzielę w Strassburgu, przyniosło zwycięstwo Alzacji w stosunku 3:1.

CENY ZŁOTA.

Polska krajowa kasa pożyczkowa płaci dziś za rubla złotego 45.663 marki pol., za złotą markę niemiecką 21.144 mar. pol., za złotą koronę austriacką 17,982 mar. pol., za złotą jednostkę unii łacińskiej (frank złoty) 17,127 mar. pol., za złoto tego dolara 88.780 mar. pol., za gram czystego kruszcu 58,997 mar. pol.

PODWYŻKA TARYF W NEIMCZECH. AW. — BERLIN, 26 czerwca — Jeszcze nie weszła w życie przewidziana na dzień 1 lipca podwyżka taryf telegraficznych i telegraficznych, a już ministerstwo poczt ogłosiło projekt dalszego podwyż-

SPRAWY ROBOTNICZE.

Strejk dozorców.

Wobec trwającego bezrobocia dozorców, oraz ciągłego zatargu na tle płac dozorców domowych, okręgowy inspektor pracy podczas pobytu swego w Warszawie całokształt sprawy przedstawił w ministerstwie pracy.

Na skutek tego wyznaczona została nadzwyczajna komisja rozjemcza. W skład komisji wchodzi, jako przewodniczący okręgowy inspektor pracy p. Wojtewicz, z ramienia ministerstwa spraw wewnętrznych komisarz rządu Łyżcki, oraz z ramienia ministerstwa sprawiedliwości p. Konic.

Termin zwołania nadzwyczajnej komisji

rozjemczej wyznaczony zostanie po porozumieniu się p. inspektora pracy z członkami komisji. (b.)

WSPÓLNA AKCJA RZĄDCÓW Z DOZORCAMI.

Związek zawodowy dozorców domowych zwrócił się do związku rzadców domowych z propozycją wspólnego prowadzenia akcji ekonomicznej.

Związek rzadców przychylił się do tej propozycji i postanowiono wspólnie odbywać zebrania i utrzymywać stały kontakt z dozorcami w sprawach ekonomicznych.

STREJK HAFCIARZY ZLIKWIDOWANY.

Wczoraj w inspektoracie pracy odbyła się konferencja w sprawie zlikwidowania trwającego już przeszło 3 tygodnie strejku hafciarzy.

Po dłuższej dyskusji podpisano umowę, według której hafciarze otrzymali 30 proc. podwyżki, którą otrzymali włókniarze, oraz 10 proc., której nie otrzymali wówczas, gdy włókniarze otrzymali 15 procent.

Na przyszłość płace hafciarzy regulowane będą według podwyżek w przemyśle włókienniczym. b.

STREJK TRYKOCIARZY.

Wczoraj w lokalu związku włókienniczego odbyło się zebranie trykociarzy.

Rzadcy nie będą eksmitowani.

Jak wiadomo, w nowym projekcie ustawy o ochronie lokatorów według punktu 5 pracownik, otrzymujący jako część wynagrodzenia mieszkania, traci je z chwilą wypowiedzenia mu posady.

Zagrożeni tym punktem w pierwszym rzędzie administratorzy domów urządzili cały szereg wieców i interwenjowali w komisji sejmowej.

I oto obecnie związek rzadców otrzymał

z Warszawy wiadomość, iż interwencja uwieczniona została pomyslnym skutkiem komisja prawnicza postanowiła punkt zmodyfikować w ten sposób, iż rządcy domów, którzy z winy pracodawców tracą posadę, z mieszkań eksmitowani być nie mogą.

Pozbawieni mieszkania mogą być tylko ci, rządcy, którzy na własne żądanie posadę opuszczają. (b.)

MINISTER KUCHARSKI A PRZEMYSŁ ŁÓDZKI.

Warszawski korespondent „Republiki“ telefonuje:

W związku z ostatnią konferencją przemysłowców łódzkich min. skarbu Grabskim, dowiaduję się z kół rządowych o zarzutach poczynionych przemysłowcom przez ministra przemysłu i handlu p. Kucharskiego. Min. Kucharski w kategorycznej formie zwrócił się do delegacji łódzkiej z żądaniem, by w przyszłości wszelkie postulaty i dezerdaty przemysłu włókienniczego, bez względu do jakich resortów się odnoszą, były wprost komunikowane min. przemysłu i handlu. Minister domaga się od przemysłu łódzkiego informowania go, o wszelkich bolączkach. Sam bowiem pragnie bronić wobec rządu interesów przemysłu, i interwenjować w razie potrzeby u innych członków gabinetu. Uważa, że dotychczasowa polityka przemysłu zwłaszcza w sprawie walutowej, mogłaby być osiągnięta o wiele pomyslniejsze wyniki, gdyby akcją kierowało ministerstwo przemysłu i handlu. Stanowisko min. Kucharskiego znalazło wśród przedstawicieli przemysłu zrozumienie i zostało zadowolaniem przyjęte. Jedynie bowiem wsku tek apatii poprzednich ministrów przemysłu i handlu, Łódź zmuszona była do bronięcia swych interesów bezpośrednio we właściwych ministerstwach, nie posiadając należytego poparcia miarodajnych czynników z ulicy Elektrycznej.

WEGIEL ZDROŻEJE.

Korespondent „Republiki“ telefonuje z Sosnowca: Robotnicy węgla z Zagłębia Dąbrowskiego wynieśli umowę z przemysłowcami, począwszy od dnia 1

lipca br. Nowe żądania górników dotychczas nie zostały oficjalnie radzie zjaw przemysłowców górniczych przedstawione. Dowiadujemy się, że żądania te nie oficjalnie komunikowane — sięgają 50 proc. dodatku do wynagrodzenia czerwcowego i doraźnej wypłaty zaliczek na poczet przyszłych dodatków lipcowych. Względem na uzyskanie w przemyśle górnym Górnego Śląska dodatku 50 proc. już na miesiąc czerwiec, należy przypuszczać, że żądania robotników zostaną uspokojone. Naturalnie, że pociągnie to za sobą podrożenie węgla od lipca.

Maszynistka-biuralistka

poszukuje posady

Łaskawe oferty do administracji „Republiki“ sub „B. B.“

CZYTELNIA

Tow. Przyjaciół Francji

ulica Piotrkowska Nr. 108

(parter lewa oficyna).

Otwarta codziennie, z wyjątkiem piątków od 5 do 7-ej.

Belki żelazne nowe

wszelkich profili i podług wymiarów dostarczają:
składy żelaza

S.Prywes sp. Akc. Warszawa

Zamówienia przyjmuje przedstawiciel na Łódź i okolice:

skład żelaza i metali

H. Warszawski, Łódź

Piotrkowska 107 — tel. 822.

399-1

CYRK **A. CINISELLI**
Konstantynowska 16.
DZIŚ 8.15 w.
WIELKIE WIDOWISKO!
Pierwszy występ znakomitego komika
BIM-BOM
(M. STANIEWSKI).

Eksport i podatek obrotowy.

W toczących się rokowaniach naszego przemysłu z rządem, jako pierwszy i główny postulat władz, jest domaganie się wzmożenia eksportu. Żądanie słuszne i uzasadnione, lecz stojące w pełnej sprzeczności z dotychczasową polityką rządu. Miarodajne czynniki warszawskie popielają bowiem stale i nieprzerwanie ten sam błąd. Polega on na nieodróżnianiu zmierzonych warunków ekonomicznych, w jakich pracuje nasz przemysł. To też domaganie się spotęgowania ekspansji eksportowej, bez równoczesnego stworzenia pomysłowych ku temu warunków, musi mieć w znacznej mierze jedynie akademicki charakter. Przemysł nasz mimo swej wielkości i długiego istnienia, nie może wytrzymać w okresach względnej stabilizacji naszej waluty, konkurencji na rynkach zagranicznych. Z przyczyn, które na to się składają, wymienimy tylko parę. Przede wszystkim organizacja techniczna naszego przemysłu i warunki finansowania jego produkcji, nie stoją na wysokości zachodnioeuropejskiego wyrobienia i doskonałości. Powodów tego stanu należy szukać częściowo w warunkach społecznych, panujących u nas, częściowo w gospodarczych. Nie mała rolę odgrywa tu usposobienie robotnika polskiego, który na obcym gruncie stanowi pierwszorzędną materię, na swoim zaś traci te wysokie zalety. Nie należy również zapominać, że naogół przemysł włókienniczy naszego okręgu, masywny i urzędowy dotychczas nie zamortyzował. Wreszcie rekwizycje niemieckie, spłata długów przedwojennych za surowce, które do rąk przemysłu nie doszły i utrata znacznych należności w Rosji, stanowią pozycje obciążające kalkulację. Poza to świadczenia przemysłu na rzecz potrzebnych i koniecznych urządzeń społecznych, są procentowo o wiele wyższe od norm ogólnie przyjętych na Zachodzie. Jako ostatnią grupę, poważnie obciążającą naszą produkcję, to świadczenie podatkowe. Oczywiście, że w naszych warunkach skarbowych nie możemy występować przeciw tej polityce, chociaż ona krytyki wytrzymać nie jest w stanie. I tak gwałci się u nas najbardziej prymitywne zasady skarbowości, jak kilkakrotnie obciążanie tego samego obiektu podatkowego. Nie mniej przemysł i handel opodatkowany jest o wiele silniej, aniżeli rolnictwo. Wszystko to przemysł może wytrzymać, gdyż w ostateczności przy obecnie obowiązujących stawkach celnych, ciężary te ponosi konsument krajowy.

Inaczej natomiast układają się warunki przy eksporcie naszych wyrobów. Niepomysłne warunki produkcji, o których wspo-

minaliśmy, łącznie z obowiązującymi podatkami, odbierają naszym towarom możliwość współzawodniczenia na rynkach zagranicznych. Aby utrzymać i forsować wywóz muszą być poniesione ofiary. I tak przemysłowiec może do minimum ograniczyć swój zysk. Natomiast również państwo powinno zrezygnować ze swych dochodów tam, gdzie wymaga tego całokształt polityki gospodarczej. Myślimy o podatku obrotowym, którego pobieranie również od towarów eksportowanych, wydatnie zmniejszyło ich szanse na rynkach zagranicznych. Dobrze rozumiała to Czechosłowacja, która, stosując również wydatnie podatek obrotowy, zwolniła od niego cały eksport, import i tranzyt. Stanowisko takie świadczy o pełnym zrozumieniu stworzenia dogodnych warunków eksportowych, dla gałęzi przemysłów, które są skazane na wywóz.

Tymczasem u nas domaganie się samowystarczalności dewizowej nie idzie w parze z całokształtem rządowej polityki włókienniczej. Stanowisko obecne rządu winno być poddane rewizji. Trzeba bowiem tylko uprzytomnić sobie rzeczywistość, by przyjść do wniosku, że tylko tędy droga prowadzi. W obecnych warunkach gospodarczych pomysły rozwiązania problemu samowystarczalności jest identyczne z forsowaniem eksportu. Problemu samowystarczalności włókiennictwa przed wojną nie było. Chodziło bowiem z jednej strony o utrzymanie pełnej pracy fabryk, z drugiej o zbyt, bez względu na to, czy na rynek wewnętrzny, czy też zewnętrzny. Te dwa momenty były łącznie miarodajne w polityce włókienniczej. Biorąc przy starej, złotej walucie bilans płatniczy zupełnie inaczej kształtował się, aniżeli przy dodatnim bilansie handlowym w kraju o obiegu waluty papierowej. Przed wojną zjawisko ucieczki walut było sporadyczne i wyjątkowe. Dlatego przy czynnym bilansie handlowym nacisk włókiennictwa na rynek dewizowy nie mógł być odczuty.

Dzisiaj jest inaczej. Stąd też pochodzi idea o samowystarczalności. Jak ją urzeczywistnić, gdy polityka włókiennicza rządu stoi na przeszkodzie. Największą zaś zaporą jest obciążenie eksportu naszego podatkiem obrotowym.

O tem wiedzieć powinni dobrze p. minister przemysłu i handlu, czuwający nad kształtowaniem się bilansu handlowego, oraz p. minister skarbu odpowiedzialny za bilans płatniczy, w którym bilans handlowy stanowi najważniejszą pozycję.

Dr. Leszek Kirkien.

Wiadomości gospodarcze.

BANK DLA HANDLU I PRZEMYSŁU. W ogólnym zebraniu banku dla handlu i przemysłu przyjęło udział 64 akcjonariuszów, reprezentujących 838,660 akcji.

Sprawozdanie wykazuje, że rachunki we frankach francuskich, belgijskich i florenach holenderskich, oraz przerechowanie zysków z oddziałów zagranicznych przyjęte są w obliczeniu bilansowym w stosunku 1000 marek za 1 franka.

Stan posiadania banku wzmościł się przez nabycie w r. 1922 kilku nieruchomości, których wartość zabezpiecza wypuszczenie trzech ostatnich emisji akcji. Ogólna liczba nieruchomości wynosi obecnie 29, w tej liczbie nieruchomości w śródmieściu Antwerpii, oraz dom w Sallausines we Francji.

Celem prowadzenia dotychczasowych 12 agend prowincjonalnych we Francji bank utworzył osobną spółkę akc. „Comptoir Central de Change” z kapitałem zakładowym 500 tys. franków, a w Belgii przyjął poważny udział w założeniu „Societe Financiere des Pays de l'Est” z kapitałem zakładowym 500 tys. franków belgijskich.

Bank ma swe akcje, wprowadzone do stałej cedydy giełdy paryskiej i rozwija łączność gospodarczą pomiędzy Polską a Francją i Belgią. W tym celu wydaje zagranicą „Bulletin”, dwutygodnik, liczący drugi rok

istnienia, i rozchodzący się w 5000 egzemplarzy, a w ostatnich czasach wydał swym sumptem obszerną książkę „La Pologne Moderne Economique et Financiere”.

Sprawozdanie przyjęło i zatwierdziło, jak również podzieliło czystego zysku marek 2,697,226,838, z którego przeznaczono na dywidendę mk. 97,200,000, t. j. w stosunku 50 proc. od akcji, na którą wypłaca się mk. 496,334,000, a pozostała w ten sposób suma zużyto: a) na powiększenie wartości nominalnej akcji z mk. 540 na sztuki 1000-markowe mk. 500,800,000; b) na wydanie jednej darmowej akcji I emisji na każde dwie akcje poprzednich emisji — marek 640,000,000. Kapitał zakładowy banku powiększony w ten sposób z mk. 691,200,000 do jednego miljarda dziewięciuset dwudziestu milionów marek, ma być, zgodnie z uchwałą walnego zgromadzenia, powiększony do 5 miliardów marek.

Z BANKU FRANCUSKO-BELGIJSKO-POLSKIEGO.

Onegdaj odbyło się nadzwyczajne ogólne zebranie akcjonariuszy Banku francusko-belgijsko-polskiego, sp. akc. w Łodzi w sprawie podwyższenia kapitału akcyjnego. W obecności kilkudziesięciu akcjonariuszy zebranie otworzył p. Salaudin. Uchwalono bez dyskusji wniosek zarządu w sprawie podwyższenia kapitału

akcyjnego do 5 miliardów mkp. drogą wypuszczenia nowej emisji akcji. Na każdą akcję I emisji przypadną 4 akcje II emisji, wartości nominalnej 1000 mk po cenie emisyjnej 1500 — 1600 mk. zależnie od kosztów emisji. Uchwała wymaga zatwierdzenia min. skarbu.

Akcjonariusze mogą już wpłacać załączki na poczet nowej emisji weksłami.

PROSIMY O WYJAŚNIENIE!

Do „Republiki” donoszą o następującym wypadku: Jeden z tutejszych banków nabył niedawno na giełdzie od P. K. K. P. w Warszawie dewizę frankową na potężny bank francuski. Z otrzymanej kwoty sprędał część swemu klientowi, posiadającemu zobowiązania zagraniczne, wystawiając mu swój czek na bank francuski. Obecnie bank francuski zawiadomił swego polskiego korespondenta, iż czek poszedł do protestu, jako niewypłacony z powodu braku pokry-

cia. Nie przypuszczamy, aby zaszedł tu fakt sprzedawania przez P. K. K. P. dewiz bez pokrycia zagranicą. Takie postępowanie mogłoby gruntownie i bezpowrotnie skompromitować nasz kredyt w Europie. Chodzi tu prawdopodobnie o przeoczenie lub o niedbalstwo jakiegoś funkcjonariusza. W każdym razie odnośne władze winny zbadać cały ten wypadek, aby na przyszłość uniknąć przykrych konsekwencji, które są szkodliwe zarówno dla państwa, jak instytucji bankowych i klientów.

OGRODICZENIE GIEŁDY BERLIŃSKIEJ.

AW. — BERLIN, 26 czerwca — Zarząd giełdy berlińskiej ogłosił nową ustawę, według której zebrania giełdowe od bywać się będą w poniedziałki, środy i piątki. Nadto ustawa zakazuje obrotu asygnatami (bonami) dolarowymi, przez co otrzymują one charakter efektów.

Wstrzymanie sprzedaży bonów złotych.

Jak się dowiaduje Biuro Informacji Prasowych, wczoraj wieczorem dyrektor łódzkiej izby skarbowej otrzymał telegram z ministerstwa skarbu, nakazujący wstrzy-

manie sprzedaży bonów złotych w kasach skarbowych i PKKP, z powodu wyczerpania się zapasów bonów.

GIEŁDY.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

PAT. — WARSZAWA, 26 czerwca — Notowania giełdy warszawskiej.

GOTÓWKA.

Dolary Stanów Zjedn. 99.500
Dolary kanad. 96.500
Franki belg. 5265
Funt ang. 458.900
Korona czeska 2985
Frank franc. 6155
Marka niem. 82—80

CZEKI.

Belgia 5265
Berlin 81
Gdańsk 81
Londyn 458.900
Nowy Jork 99.500
Paryż 6155
Praga 2985
Szwajcaria 17.810
Wiedeń 140.
Włochy 4495—4405

OBLIGACJE.

Miljonówka 1725
Ziemsk. rubl. 4300—4100
5 proc. obl. m. Warszawy 350—320

AKCJE.

(Notowania w tysiącach marek polskich).
Bank Dyskontowy 420—410
Bank dla H. i Przem. 180—150
Bank Przem. Lwów 23—25—19.5
Bank Zw. Sp. Zarob. 210—305—285
Polski Bank Handl. 155
Bank Handlowy 650—635—645
Bank Kredytowy 85—107
Bank Zachodni 700—720—700 bez kupna
Bank Zw. Ziemian 25—26
Bank Małopolski 21
Sole potasowe 550—535—575
Pals 380—390—385
Chodorów 380—340—350
Częstocice 1750—1675
Michałów 200—180—190
Firley 95—93—100 IV i V em. 85—90
Węgiel 390—335—375
Lilpop 128—119—122
Norblin 95—105—95
Ortwein 50—46—75
Rohn i Zieliński 165—133—142.5
Ursus 250—270—255 II em. 137.5—125—127.5
Zieleniewski 510—525
Borkowski 95—75—79.5 bez kupna
Jablkowscy 26.5—24—25.
Spiess 87—76.5—80
Haberbusch 220—195—200
Nobel 180—160
Elektryczność 575—615—600
Lenartowicz 25.5—22—25
Polbal 20
Siła i Światło 130—115
Cerała 360—320
Kijewski 185—180—183
Wildt 32—30—31
Czersk 375—360—370
Gosławice 430—405—420
Cukier 240—220—240
Łazy 35—30—34
Drzewo 26—23—25
Cegielski 77—66—71
Modrzejów 360—300—325
Ostrowieckie 610—595—600 V em. 560
Starachowice 370—322.5—340
Pocisk 90—80—85
Parowoz 190—170—175
Żyrardów 13,000—14,000
Zawiercie 15,000
Żegluga 31—27—28.5 II em. 29.5—25.25
Hartwig 54.5
Nafta 70—60—63
Pustelnik 85—90

Spirytus 315—325—340
Belpol 29—25—30
Skóry i garbn. 25
Trzebinia 63—71.5
Polsk. Tow. Elektryczn. 55—57—56

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

AW. — BERLIN, 26 czerwca — Urzędowa.
Belgia 6608—6642
Włochy 5546—5574
Anglia 578.550—581.450
Ameryka 125.685—126.315
Francja 7755.50—7794.50
Szwajcaria 22,473.50—22,556.50
Austria 180.04—180.96
Praga 3770.50—3789.50
PAT. — ZURYCH, 26 czerwca — Zamknięcie giełdy.

Berlin 0.0044
Nowy Jork 99.25
Londyn 25.84
Paryż 34.45
Mediolan 24.67
Praga 16.76
Warszawa 0.0037
Wiedeń 0.0078
Austri. stempl. 0.0079
PAT. — GDANSK, 26 czerwca — Urzędowa.
Dolary amer. 141.645—142.355
Funt szter. 646.380—649.620
Marki polskie 137.15—137.85
Przekaz na Warszawę 136.15—136.85
Przekaz na Paryż 9027.27—9072.63

WIECZORNA POGIEŁDA AKCJOWA.

AW. — WARSZAWA, 26 czerwca — Dla akcji tendencja mocniejsza, niż na giełdzie oficjalnej. Z akcji oficjalnych notowano:
Cegielski 72,000
Zieleniewski 505—510,000
Pocisk 85,000
Parowóz 180,000
Nafta 63,000
Chodorów 350,000
Dla nieoficjalnych tendencja również mocniejsza. Notowano:
Konopie 120,000
Kauczuk 35,000
Opatówek 40,000
Pruszków 40,000
Korek 25,000
Kabel 95,000

GIEŁDA NAFTOWA.

Na rynku bruttowym notujemy obecnie, dotychczas jeszcze niebywałą, silną hausse w transakcjach najzłotymi bruttowymi.

Na pierwszy plan wzięły się udziały t. zw. „Lindenbaumowskie”, ale też i udziały innych kopalń produkujących i będących na dowierceniu cieszą się wielkim popytem, a ceny tychże podskoczyły znacznie w górę.

Na rynku ropnym panuje również silna haussa.

Tranzakcje ropne przeprowadzone zostały po cenie 1375 i 1450, 1505, 1520 po 1.48 i 1.50 dolara.

Dnia 19 b. m. oferowano nawet po 1800 mk. za 1 kg. ropy. Obecnie płacą 1520 mk.

Popyt za ropą jest bardzo wielki, albowiem rafinerzy poczęli pokrywać swe zapotrzebowanie w surowiec; mimo to podaż jest słaba.

**Kupujcie 8-proc.
Pożyczkę złotą!**

Zarząd Telefonów Sieci Łódzkiej

Niniejszym podaje do wiadomości, że

OFICJALNY SPIS ABONENTÓW TELEFONÓW

powierzył wyłącznie Zjednoczonym Wydawnictwom Graficznym
J. RUSZKOWSKI i S. LITYNSKI w Łodzi
i Warszawie ul. Żórawia Nr. 13 — Telefon Nr. 65-73.

Ogłoszenia i adresy do powyższego spisu przyjmują się tylko do 1 lipca r. b.

Ogłoszenia w Łodzi przyjmują się wyłącznie w Drukarni Polskiej, Przejazd № 19 (wejście z Kilińskiego), Tel. 14-64, i przez upoważnionych akwizytorów.

„Przeгляд Przemysłowo-Handlowy” i „Gazeta Giełdowa i Losowań”

Wychodzi dwa razy na miesiąc.

Najpoczytniejsze i najładniej wydawane czasopismo fachowe poświęcone sprawom, Przemysłu, Handlu i Finansów Polski. 370-1
Zamieszcza artykuły wybitnych sił fachowych.
Na rachunek prenumeraty za kwartał drugi przyjmujemy Mk. 30.000.—
Wpłacający prenumeratę do końca r. b. w sumie Mk. 90.000, otrzymają książkę T. Skarżyńskiego „Sztuka Sprzedawania”.
Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Koszykowa 7, tel. 250-85, skrzynka pocztowa 247.
Po otrzymaniu Mk. 1000 w markach pocztowych wysyłamy egzemplarz okazowy.

ANGIELSKA Herbata i Kakao

MARKI

320-1

SIBUNION

Jest do nabycia wszędzie.

Jest do nabycia wszędzie.

SKŁAD HURTOWY: Bielańska 18, Tel. 105-72.

Spółdzielnia Księgarska

„KSIĄŻKA”

WARSZAWA, Krucza 26

Poleca następujące najnowsze wydawnictwa

- W. ARGON: Okres upadku kapitalizmu Mk. 4.800
- M. BEER: Historia powszechna socjalizmu i walk społecznych. Cz. I. Mk. 12.000
- B. CARLSON: Likwidacja Pokoju Wersalskiego. Mk. 3.600
- J. CIAGLIŃSKI: Teoria Kopernika. Mk. 6.000
- M. GORKIJ i M. KOLCOW: Nowelki. Mk. 1.500
- S. GÓRNIAK: Bojowym szlakiem. Mk. 18.000
- J. HEMPEL: Ewangelje i ich znaczenie. Mk. 3.600
- K. KAUTSKY: Pochodzenie Chrześcijaństwa. Mk. 30.000
- W. KOLSKI: Manifest komunistyczny. Mk. 4.200
- S. KRUSZEWSKI i M. ZDZIARSKI: Życie robotnicze w Polsce. Mk. 6.000

Kawaler

poszukuje umeblowanego pokoju w śródmieściu, najchętniej z urządzeniem łazienki. Cena nie odgrywa roli. Zgłoszenia do administracji „Republiki” pod „Dr. L. K.”.

Dr. med.

Braun

Dr. Różaner

Południowa Nr. 23.
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Przyjmuje od 8-10 i pół, 1-2 i od 5-8, Pante od 4-5

Choroby skórne weneryczne i moczopłucne leczenie sztucznym kąpielcem górskim.
DZIELNA № 9.
Przyjmuje od 8-10 i pół, 1 od 4-8

Tanio! DLA INTELIGENCJI Wygodnie!

NA SPŁATĘ RATAMI!

Towary wełniane, chustki, swetry, obuwie, garnitury na obstalunki itd. wszystko wyłącznie w dobrych gatunkach

Łódź, Zawadzka 24, I p. front

983-5

Samodzielny buchalter - korespondent

potrzebny do fabryki wyrobów włókienniczych.

Wiadomość:

392-3

Agliński i Liberman, Zachodnia 47.

DRZEWO BUDOWLANE I STOLARSKIE

nabyć można w składach

B-ci ROZNER

Skład I, LIPOWA 59 i ZAKĄTNA 70,
„ II, FRANCISZKAŃSKA 16.

PRZYJMUJEMY WSZELKIE OBSTALUNKI I DOSTAWY NA DOGODNYCH WARUNKACH.

Rentowniejsze niż akcje

są udziały 10% naftowe!

Przy obecnej dewaluacji najlepszą lokatą kapitału, najzyskowniejszym interesem jest bezwzględnie nabycie udziałów 10% brutowych w Zagłębiu Drohobycko-Boryslawskim. Pola ropodajne i kopalnie naftowe. Udziały 10% w cenie od 500,000 do 100,000,000 i wyżej na warunkach bardzo dostępnych. Informacji udziela Jakób Weinstok, Andrzeja № 48, III piętro—front, od 1-5 po poł. 165

TŁUSZCZ ROŚLINNY JADALNY

KUNEROL

zawiera 100 proc. tłuszczu przeto jest

IDEAŁEM KAZDEJ GOSPODYNI

Przedstawiciel:

Sp. Akc. LAMBERT & KRZYSIAK, Warszawa, Niecała 8.

Okręt

LEVIATHAN

pojemność: 59956 ton

Najnowszy, najładniejszy, najwspanialszy okręt oceaniczny. Najwyższe sukcesy nauki, energii ekonomicznej i ducha wynalazczego znajdują swój wyraz w tym cudownym olbrzymie. Nieporównane wygody we wszystkich klasach.

Pierwsza podróż

do New Yorku

17. lipca 1923

następna 7 sierpnia, 23 sierpnia, 18 września, 8 października, 29 października i t. d. po trzy tygodnie we wtorki z Southampton-Cherbourg.

Jedyna rządowa linja amerykańska do AMERYKI i KANADY

Wszyscy emigranci i reemigranci, pragnący natchynąć po wznowieniu emigracji wyjechać do Ameryki naszymi wspaniałymi okrętami: „George Washington”, „America”, „President Harding”, „President Roosevelt” etc., winni się zwrócić listownie po informacje do biura naszego w Warszawie, albo też do jednej z poniżej wyznaczonych filij, o ile nie otrzymali już od nas odnośnych wskazówek.

UNITED STATES LINES

WARSZAWA Senatorska 20-22
LWÓW Koleszalski 2
ŁÓDŹ Senatorska 5
BIALYSTOK Lipowa 40
WILNO Wiatła 67

Dr. Henryk Goldberg

„Unitas”, Pusta 19.
Gabinet Röntgenowski, najnowsze urządzenia.

Prześwietlania i zdjęcia rozpoznawcze. Lecznictwo powierzchniowe (choroby skóry) i głębokie (złoty, gruźlica i guzy dobiłowe i złośliwe)

SZKOŁA RYSUNKU i MALARSTWA

SZCZEPANA ANDRZEJEWSKIEGO

Kurs młodszy: Program szkoły średniej.

Kurs starszy: Akt akademicki.

Kurs dla nauczycieli.

Kancelarja czynna od g. 3-ej do 5-ej po południu.
KILIŃSKIEGO № 135.

214-10

Dr.

Z. Rakowski

specjalista chorób USZU, NOSA, GARDŁA i PŁUC. Pomorska № 10. Przyjmuje od 12-2 i od 5-7.

Dr. Ludwik FALK

Choroby skórne i weneryczne. przyjm. od 10-12 i 5-7
NAWROT № 7.

Dr. L. Prybulski

Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłucne. Leczenie światłem (lampą kwarcową) i promieniami Roentgena. Zawadzka № 1. Przyjmuje od 9-11 i od 5-7. Dnia od 4-5. 304-1

Dr. med.

D. Rawicz

Chor. dzieci i wewnętrzne. Pańska № 12 powrócił. 409

Dr. med.

M. Kerszner

Zielona 16. Choroby dzieci i wewnętrzne. Przyjmuje od 1-3 i 6-7.

Dr. med.

H. Bergson

Choroby kobiece. Dzielna 6. Przyjmuje od 4-ej do 5-ej

Ogłoszenia drobne:

Kupno i sprzedaż (za wyraz 300 m)

AAA KUPUJE meble, dywany, futra, garderobę, maszyny do szycia, Piace najwyższe ceny. Łazienki, Benedykta № 28, m 13 parter. 597-35

SPRZEDAM wilka między 3-4. Dzielna 35, m. 5. 371-2

MEBLE używane sprzedaje Piotrkowska 132-9. 368-2

Pianino „Sella” i inne zagraniczne, kassa ogniotrwała i maszyna do pisania tanio do sprzedania. Wólczańska 129, m. 17. 2348-3

POLWAGA rysorowa dwukonna w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość Dom Ekspedycyjny Jakób Wald, Łódź, Piotrkowska № 33. 377-1

Rożnate. (za wyraz 240 mk.)

WISS gwes English French and German lessons. Visible from 1-3. Street Piotrkowska № 104 log 5 II fr. 393-1

WŁODE, bezdzietne małżeństwo, poszukuje pokoju umeblowanego. ew. bez mebli na 2 miesiące. Wyprowadzenie się gwarantowane. Oferty „Bodzechowski i S-ka” Cegielniana 40. 393-2

poszukuje pokoju przy rodzinie z całodziennym utrzymaniem. Oferty do adm. „Republiki” pod „P. D.”.

Student Politechniki Lwowskiej udziela lekcji, specjalności: matematyka. Zgłoszenia: Buks, Cegielniana 36, między 3-5 pp. 2334-2

BIENNIKI i płótna szyćw. 0 ne krawieckie poleca Warszacki, Piotrkowska № 23. 216-15

Zagubione dokum. za wyraz 150 mk.)
Zagubiono paszport niebieski, m. 21, imię Pinkus Morgensztern wydany w Warszawie. 378-3

Styczyńska Józefa zgubiła paszport wydany w gm. Wymistów. 376-3

Goldberg Lipman zgubił paszport wydany w Łodzi. 384-3

Zagubiony został portfel z dokumentami wraz z pewną sumą pieniędzy między innymi w portfelu znajdowała się tymczasowa karta zwolnienia wojskowego wyd. w Łodzi na imię Stanisława Józwiaka. Łaskawy znalazca zechce zwrócić dokumenty na ul. Kilińskiego 119 do Józwiaka. Pieniądże jako nagrodę niech zatrzyma sobie. 378-2

Zagubiona karta odroczenia wojskowego Alfreda Herta wyd. 10 lipca 1915 Łaskawy znalazca zwróci na ul. Dzielna № 47 do Herta. 390-3

Zagubiono weksel na sumę mk. 2,000,000, pl. 20/8, wystawca A. Lehen-tahl, Warszawa zlecenie M. Urbach, ostatnie zyro Salomon Markus i W. Wilk. Znalazcę uprasza się o zwrot za wynagrodzeniem. Wszelkie zastrzeżenia zrobione. 398-1

Prenumerata: w Łodzi mk. 23,000 i odnosz. do domu 1000 miesięcznie. — Zamiejscowa mk. 25,000 miesięcznie. Zagranicą mk. 35,000 miesięcznie.

Ogłoszenia:

ZWYCZAJNIE: mk. 600 za wiersz milimetry (na stronie 8 spacji). W TEKŚCIE: mk. 1100 za wiersz milimetry (na stronie 4 spacji). NADEŚLANE: mk. 800 za wiersz milimetry (na stronie 4 spacji). NEKROLOGI: mk. 700 za wiersz milimetry (na stronie 4 spacji). Zarezerwowane i zastrzeżone po tekście mk. 65,000. Zamówienie: Zagran. o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administ. nie odpowiada, za przednie za wladomienia.